

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Prezident İlham Əliyev məscidin söküntüsünü dayandırdı, xüsusi komissiya yaradı

yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 14 aprel 2017-ci il Cümə № 77 (6691) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycan yenə "iki od arasında": Bəşər Əsəd məsələsində nə etməli?

Rusiyanın yüksək çinlisinin Bakı səfərindən sonra ABŞ səfiri rəsmi Bakını Suriya siyasətində Qərbin yanında görmək istediklərini deyib

yazısı səh.10-da

Əli İsanova sui-qəsd ola bilərmə?

yazısı səh.7-də

Aprəlin 16-dan ordumuz irimiq yaşlı təlimlərə başlayır

yazısı səh.2-də

Dolların ucuzlaşmasının sirri bilindi - beynəlxalq yarışlar...

yazısı səh.13-də

Kremlin "rəngli inqilablar" qorxusu - rəy

yazısı səh.8-də

Nazərbayevin əlifba qərarı - Qazaxıstan ruslaşmadan xilas olmaq istəyir

yazısı səh.11-də

Zahid Oruc:

"Proses artıq bizim iradəmizdən kənarda getməkdədir"

yazısı səh.10-da

Türkiyə admiralının Bakı səfərinin pərdəarxası

yazısı səh.11-də

Ağır çanta uşaqlarda onurğa əyriliyi yaradır - valideynlərə SOS siqnalı

yazısı səh.14-də

Rusiyadan Ermənistanə növbəti silah payı etirazlar doğurdu - şimal qonşumuz işğalçı savaşa təhrik edir

yazısı səh.5-də

"Bir millət iki dövlət": referendum sonrası əsas gözlənti

ANKARADAN MÜHÜM QARABAĞ ZƏMANƏTİ -

"QAFQAZDAN ÇIXMAYACAĞIQ..."

Qardaş ölkədən Bakıya və Moskvaya önəmli aprel mesajı gəldi; prezident Ərdoğanın "Təhlükəsizliyimiz Qafqazdan başlayır" bəyanatının pərdəarxasındakı incə çatdırışlar; **erməni analitik**: "Ermənistan artıq dövlət olaraq mövcud deyil, zaman əleyhimizə işləyir..."

yazısı səh.9-da

Rüfət Aslanova "super-məmur" səlahiyyəti verilmədi

İnzibati Prosesual Məcəllədə etiraza səbəb olan maddə qanundan çıxarıldı; Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası sədrinin məhkəmə qərarlarını heçə saymaq istəyinin qarşısı alındı

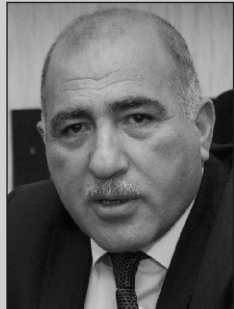
yazısı səh.6-da

Rasim Balayevdən sət sۆzlər:

"Tamaşacını hör-hörə öyrədiblər"

yazısı səh.4-də

Pənah Hüseynovdan "müxalifət prezidentliyə vahid namizəd seçməlidir" təklifi

yazısı səh.3-də

Rey Kərimov: "Əsgərlər deyirdilər ki, ermənilərə güllə atırıq, dovşan kimi qaçırılar"

yazısı səh.12-də

Gömrük Komitəsinin sədri danışdı - Azərbaycanda idxala inhisarçılıq yoxdur

Qadir İbrahimli: "Bahalaşmanı inhisardan kənar izah etmək mümkün deyil"

Azərbaycanın Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) sədri Aydın Əliyev mətbuata son açıqlamasında inhisarçılıqdan danışdı. Deyib ki, Azərbaycanda idxalda inhisarçılıq yoxdur.

Sitat: "Tam məsuliyyətlə bildirim - Azərbaycanda idxala inhisarçılıq yoxdur".

A.Əliyev belə deyir. Bəs müstəqil iqtisadçılar nə deyir? Həqiqətən Azərbaycanda inhisarçılıq yoxdur?

"Güzəran" Sosial Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, tanınmış iqtisadçı Qadir İbrahimli deyir ki, DGK sədrinin açıqlaması realı əks etdirmir: "Sadəcə, qeyri-ərzaq sektorunda inhisar aradan qalxıb, ərzaq sektorunda isə inhisar daha da güclənib. Son bir ayda təkə bənanın qiymətinin 2 dəfə, idxal edilən başqa meyvə-tərəvəzlərin qiymətinin isə 40-50 faiz bahalaşması buna sübutdur. Son 1 ayda manat daha da möhkəmlənib, bahalaşmanı inhisardan kənar izah etmək mümkün deyil".

Iqtisadçı-ekspert onu da vurğulayır ki, əgər idxalda inhisar yoxdursa, xaricdə qəpik-quruşa olan mallar ölkə bazarında niyə baha satılır?

"Bunun inhisar kimi səbəbləri var. Azərbaycanın kənd təsərrüfatı məhsulları idxaldan asılı durumdur. Bahalaşmaya əsas səbəb də monopoliyalardır. Məhsulu ölkəyə gətirən inhisarçılar onun qiymətini istədiyi səviyyəyə qaldırmağa meyilli olurlar. Bu həm də o deməkdir ki, hər il ərzaq təhlükəsizliyi üçün büdcədən ayrılan milyonlarla vəsait səmərəsiz sərf olunub, həmin proqram yerinə yetirilməyib və bu gün də olunmaqdadır".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Ermənistan Ağdamda hərbi təlim keçirir

Ermənistan silahlı qüvvələri işğal altında olan Azərbaycan torpaqlarında hərbi təlim keçirir. APA-nın xəbərinə görə, ermənilər dünən saat 11: 00-dan etibarən Ağdamın Uzundərə adlanan ərazisində təlimlərə başlayıblar. Erməni hərbiçiləri irimiq yaşlı hərbi təlimlərdə əsasən ağır artilleriya qurğularından istifadə edirlər.

Ağır artilleriya və zirehli texnikalardan açılan atəş səsəri rayonun bütün yaşayış məntəqələrində eşidilir.

Azərbaycan qaz ixracını 3,4 dəfə artırıb

Bu ilin yanvar-mart ayları ərzində Azərbaycan 266 min 349,06 dollar dəyərinə 1 mln. 619 min 616,57 kubmetr təbii qaz ixrac edib. Bu barədə Dövlət Gömrük Komitəsinin (DGK) açıqladığı xarici ticarətin gömrük statistikasında deyilir. (APA)

Rəqəmlərin təhlili göstərir ki, ötən rüb ərzində nəql olunan qazın həcmi 2016-cı ilin yanvar-mart ayları ilə müqayisədə 1 mln. 151 min 430,16 kubmetr və ya 3,46 dəfə çoxdur. Məbləğ baxımından isə illik nisbətə 202 min 862,68 dollar və ya 4,2 dəfə artım müşahidə olunur. 2016-cı ilin yanvar-mart aylarında Azərbaycan 63 min 486,38 dollar dəyərinə 468 min 186,41 kubmetr təbii qaz ixrac edib. Təbii qazın Azərbaycanın ümumi ixracında payı 10,22%-ə yüksəlib. Ötən il bu göstərici 5,36% idi.

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- **İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:**
- Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;

- Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;

- Tirajınızda lazım gəldikdə dəyişikliklər etmək;

Ön başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan

"Yeni Məsəbat" - 0.60 AZN

və bundan əlavə 2500 adda yerli

və xarici nəşrlər.

- Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.

Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:

Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22

- Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

Azərbaycan ordusu aprel ayının 16-dan irimiq yaşlı təlimlərə başlayır

Yüzlərlə tank, raketlər, təyyarələr...

Azərbaycan prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin təsdiq etdiyi plana əsasən aprel ayının 16-dan qoşunların döyüşə hazırlıma qabiliyyəti, qüvvə və vasitələrin idarə olunmasının təşkili, onların qarşılıqlı fəaliyyətinin yoxlanılması məqsədilə döyüş şəraitinə uyğunlaşdırılmış vəziyyətdə genişmiqyaslı təlimlər keçiriləcək.

Bu barədə Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidməti bildirir.

Təlimlərə 30 min nəfərdən çox şəxsi heyət, 250-dən artıq tank və zirehli texnika, 200-dək müxtəlif çaplı raket və artilleriya qurğusu, reaktiv yayılım atəş sistemi və miniatür, 25 ədəd müxtəlif təyinatlı döyüş aviasiyası, eləcə də yeni növ radioelektron kəşfiyyat vasitələri və pilotsuz uçuş aparatları cəlb olunacaq.

Təlimlər zamanı çətin rəleif şəraitində müasir ümumqoşun döyüşü və əməliyyatların keçirilməsinin müxtəlif üsulları məşq etdiriləcək.

Qəbul edilmiş qərara əsasən qoşunların və idarəetmə məntəqələrinin əməliyyat təyinatı rayonlarına yerdaşması, səfərbərlik ehtiyatlarının toplanılaraq təyinatı üzrə

göndərilməsi, zərbə qruplaşmalarının yaradılması və müəyyən olunmuş istiqamətlərdə tətbiqi, döyüş aviasiyasının ehtiyat aerodromlarına köçürülməsi, eləcə də raket və artilleriya qoşunlarının ehtiyat atəş və start mövqələrinə çıxarılması icra olunacaq.

Təlimlər aprelin 21-dək davam edəcək.

Birinci rübdə ixrac artıb, idxal azalıb

Aprelin 13-də Dövlət Gömrük Komitəsi üç aylıq göstəriciləri yayıb. Novator.az-ın məlumatına görə, hesabatda bildirilir ki, yanvar-mart aylarında Azərbaycanın ticarət əməliyyatlarının həcmi 2016-cı ilin ilk üç ayına nisbətən 15,31 faiz artıb və 4 milyard 119 milyon dollara çatıb.

Ixracda (2 milyard 606,3 milyon dollar) 2016-cı ilin ilk üç ayına nisbətən 49,2 faiz artım olduğu bildirilir.

İdxal ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 17,12 faiz azalaraq 1 milyard 512,8 milyon ABŞ dolları olub.

Hesabata görə, yanvar-mart aylarında 149 ölkə ilə ticarət əməliyyatı aparılıb.

MSK-ya hesabat verən partiyaların sayı 42-yə çatıb

Mərkəzi Seçki Komissiyasına illik hesabat verən partiyaların sayı artıb. Partiyalar hər il aprelin 1-dək illik maliyyə hesabatı təqdim etməlidir. Aprelin 4-dək MSK-nın saytında 32 siyasi partiyanın maliyyə hesabatları yer almışdır. Novator.az-ın məlumatına görə, aprelin 13-dək hesabat təqdim edən partiyaların sayı 42-yə çatıb. Ölkədə dövlət qeydiyyatına alınmış 55 siyasi partiya var.

Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyası, Klassik Xalq Cəbhəsi Partiyası, Azərbaycan Demokratik Partiyası kimi tanınmış siyasi təşkilatların hesabatlarından 2016-cı il ərzində hər hansı gəlirin və xərcin olmadığı görünür.

Hakim Yeni Azərbaycan Partiyası 2016-cı ildə 7 milyon 736 min 860 manat gəlir əldə edib. Partiyanın xərcləri isə 6 milyon 373 min 631 manat olub.

Məsəbat Partiyası 2016-cı ildə 6 min 372 manat gəlir əldə etdiyi, bir o qədər də xərclədiyi haqda hesabat verib.

Avropa Məhkəməsindən Elmar Hüseynovla bağlı qərar

Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi (AİHM) aprelin 13-də «Ruşaniyyə Hüseynova Azərbaycana qarşı» işi üzrə qərarını açıqlayıb. Bu haqda məhkəmənin saytı xəbər verir. R.Hüseynova «Monitor» jurnalının 12 il əvvəl qətlə yetirilmiş baş redaktoru Elmar Hüseynovun həyat yoldaşdır. O, E.Hüseynovun qətlə ilə bağlı 2010-cu il fevralın 17-də məhkəməyə şikayət edib. AİHM-in qərarında qeyd edilir ki, Azərbaycan dövləti E.Hüseynovun qətlə yetirilməsini effektiv araşdırmayıb. Hökumət buna görə mərhum jurnalistin həyat yoldaşına təminat ödəməlidir.

Qərarda R.Hüseynovanın şikayətinə istinadla bildirilir ki, E.Hüseynov tənqidi məqalələrinə görə müəttəmədi olaraq hədələnilib, azı 34 dəfə məhkəməyə çəkilib. 2005-ci il mart ayının 2-də, axşam saat 9 radələrində E.Hüseynov işdən evə qayıdarkən yaşadığı binanın üçüncü mərtəbəsində - mənzilinin qarşısında 7 güllə ilə qətlə yetirilib. Azərbaycan prezidenti bu qətlə «ölkənin reputasiyasına böyük ləkə və Azərbaycanın demokratik inkişafına zərbə» kimi qiymətləndirib.

Qərarda deyilir ki, Elmar Hüseynov müxtəlif dövlət məmurlarını tənqid edən çoxsaylı məqalələr dərc etsə də, məhkəmə sübutlarının olmaması üzündən onun qətlində dövlətin və ya hansısa vəzifəli şəxslərin dayandığını dair qeyd-şərtsiz nəticəyə gələ bilməz. Bundan əlavə, məhkəməyə təqdim edilən sənədlər arasında hüquq-mühafizə orqanlarının Elmar Hüseynovun həyatına təhlükə olduğu barədə məlumatlara malik olduğunu sübut edən dəlillər yoxdur. "Xanım Hüseynova habelə hakimiyyətin onun ərinin heç vaxt qorunmaq üçün milli hakimiyyətə müraciət etmədiyi barədə dediklərini şübhə altına almayıb. Beləliklə də, dövlətin hansısa yolla xanım Hüseynovun ərinin qətlində iştirakının olduğuna, hakimiyyətin onun həyatına real risk yarandığı barədə xəbərdar olduğuna və müdafiə tədbiri görmədiyinə dair 2-ci maddə üzrə nəzərdə tutulan pozuntuların olmadığı qənaətinə gəlib"-qərarda deyilir.

Məhkəmə R.Hüseynovanın digər pozuntularla bağlı iddialarını araşdırmağa ehtiyac olmadığını öz qərarında qeyd edib. Azərbaycan hökuməti R.Hüseynovaya mənəvi zərəmə görə 20 min, hüquqi məsələlərinə görə isə 10 min avro ödəməlidir. R.Hüseynov Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsində əcnəbi vəkili - Osloda fəaliyyət göstərən K.Rognlien təmsil edib.

Fuad Əhmədli

Cəbhəçi gəncə ittiham aktı ilə tanış olmaq üçün vaxt verilib

Aprelin 13-də Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində AXCP-nin həbsdə olan gənc üzvü Fuad Əhmədlinin cinayət işi üzrə məhkəmənin hazırlıq iclası başlayıb.

Vəkil Əsəbeli Mustafayev AzadlıqRadiosuna deyib ki, hakim Fikrət Qəribovun sədrliyi ilə keçirilən prosesdə təqsirləndirilən şəxsin anket məlumatları dəqiqləşdirilib. Amma Fuad Əhmədli bildirib ki, ittiham aktı ilə tanış deyil. Vəkil qeyd edib ki, qanunvericiliyin tələbinə görə, cinayət materialları təqsirləndirilən şəxsə ən gec məhkəmə prosesi başlanmazdan bir həftə öncə verilməlidir. İndiki halda isə bu materialları Fuad Əhmədliyə aprelin 10-da verilib. Bu, qanunvericilik tələbinin pozulması deməkdir".

Əsəbeli Mustafayev bildirib ki, Fuad Əhmədlinin ittiham aktı ilə tanış olma bilməsi üçün məhkəmə iclası aprelin 25-dək təxirə salınıb.

Fuad Əhmədli ötən il avqustun 18-də Bakıda saxlanılıb. Əvvəlcə ona Cinayət Məcəlləsinin 302.1 (əməliyyat-axtarış fəaliyyəti haqqında qanunvericiliyi pozma) və 308.1-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə) maddələri ilə ittiham irəli sürülüb. 2017-ci ilin martında isə ittihamları ağırlaşdırılıb, cəbhəçi gəncə hər iki maddənin 2-ci bəndləri ilə, yəni 302.2 və 308.2-ci maddələrlə yeni məzmununda ittiham verilib. Əvvəlki maddələrin birində 2, o birində 3 ilədək həbs cəzası nəzərdə tutulurdusa, yeni ittihamların sanksiyasında 8 ilədək cəza var.

Eyni zamanda ibtidai istintaqın gedişi zamanı Fuad Əhmədlinin işi həbsdə olan AXCP sədrinin köməkçisi, "Azadlıq" qəzetinin maliyyə direktoru Faiq Əmirinin işi ilə bir icraatda birləşdirilib. Faiq Əmirli ötən il avqustun 20-də Bakıda tutulub. İstintaq onu ABŞ-da yaşayan türkiyəli ilahiyyatçı Fətullah Gülenin rəhbərlik etdiyi "Hizmət hərəkatı"nın nümayəndəsi kimi təqdim edir, dini düşmənçiliyin salınması, dini məzhəbləri yaymaq adı altında vətəndaşların hüquqlarını pozan qrup təşkil etməkdə günahlandırır.

AXCP hər iki həbsin siyasi xarakterli olduğunu bəyan edir.

“Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev Yasamal rayonu Abdulla Şaiq küçəsi 79 ünvanında yerləşən Hacı Cavad məscidinin sökülməsi ətrafında yaranan vəziyyəti araşdırmaq üçün xüsusi komissiyanın yaradılması barədə tapşırıq vermişdir”.

Bunu APA-ya açıqlamasında Azərbaycan prezidentinin İctimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov deyib.

Ə. Həsənov bildirib ki, prezident İlham Əliyev Yasamal rayonu Abdulla Şaiq küçəsi 79 ünvanında yerləşən Hacı Cavad məscidinin sökülməsi ilə bağlı yaranmış vəziyyətdən narahat olub: “Dövlət başçısı narazılıq edən inancılı insanların reaksiyasını nəzərə alaraq məscidin söküntüsünün dayandırılması, məsələnin hərtərəfli araşdırılması, binanın texniki vəziyyətinin tam obyektiv qiymətləndirilməsi və müvafiq təkliflərin təqdim olunması məqsədilə xüsusi komissiyanın yaradılması barədə tapşırıq verib”.

Ə. Həsənov qeyd edib ki, Azərbaycan dövlət müstəqilliyi əldə etdikdən sonra xalqımızın dini-mədəni irsinin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi, din və vicdan azadlığının təmin olunması, dövlət-din münasibətlərini tənzimləyən qanunvericiliyin müasir dövrün tələblərinə uyğun təkmilləşdirilməsi, dini abidələrin, məscidlərin, ibadət evlərinin təmir və bərpa olunması, hər bir şəxsin dini ehtiyaclarının ödənilməsinə zəruri şəraitin yaradılması dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən birini təşkil etmişdir.

“Azərbaycan xalqının milli-mənəvi və dini dəyərlərinə böyük ehtiramla yanaşan ümummilli lider Heydər Əliyev müstəqilliyin ilk illərində məhdud imkanlara baxmayaraq, Sovet dövründə fəaliyyəti dayandırılmış və yararsız vəziyyətə düşmüş məscidlərin bərpası və yenidən qurulmasına xüsusi diqqət yetirmişdir. Heydər Əliyev 1994-cü ildə imzaladığı sərəncama əsasən, dağıdılmış tarixi Bibiheybət məscid-ziyaratgah kompleksi yenidən tikilərək 1998-ci ildə dindarların istifadəsinə verilmişdir.

Sökülən məscidlə bağlı xüsusi komissiya yaradıldı-prezidentdən göstəriş

Prezidentin köməkçisi Əli Həsənov ölkə başçısının məscidin söküntüsünün dayandırılması ilə bağlı tapşırıq verdiyini və mövcud vəziyyətin araşdırılması üzrə müvafiq komissiyanın işə başladığını deyib

Ə. Həsənov deyib ki, prezident və Heydər Əliyev Fondu tərəfindən məscidlərin bərpası ilə bağlı genişmiqyaslı işlər aparılıb: “Təzəpir” məscidi, İçərişəhər Cümə və Həzrət Məhəmməd məscidləri, Əjdərbəy məscidi, Şamaxı Cümə məscidi, Gəncə “İmamzadə” kompleksi və onlarla digər dini abidə və məscid dövlət tərəfindən əsaslı şəkildə təmir və bərpa edilmiş, habelə Heydər məscidi kimi Cənubi Qafqazın ən böyük və müasir məscidi tikil-

mişdir. Bundan başqa, Heydər Əliyev Fondu “Tolerantlığın ünvanı - Azərbaycan” layihəsi çərçivəsində ölkənin müxtəlif regionlarında çoxsaylı məscid və ibadət evlərini bərpa etdirib. Ümumilikdə, əgər SSRİ dövründə Azərbaycanda cəmi 17 məscid fəaliyyət göstərirdisə, 2017-ci ilin əvvəlinə onların sayı 2166-ya çatmışdır. Hazırda ölkədə 306 məscid dövlət tərəfindən tarixi abidə kimi qorunur.

İslam dini-mənəvi dəyərlərinə sıx bağlı olan Azərbaycan-

da dini bayramlar mütəmadi qaydada dövlət səviyyəsində qeyd olunur, dini ayinlərin icrasına hərtərəfli şərait yaradılır. Təsədüfi deyil ki, dini tolerantlığın məkanı kimi tanınan ölkəmizdə tarixdə ilk dəfə olaraq Heydər məscidində vəhdət namazı qılınmışdır. Azərbaycanda heç vaxt dini və milli ayrı-seçkilik olmamış, bütün dinlərin nümayəndələri dinc və qarşılıqlı anlaşma şəraitində yaşayıblar. Prezident dəfələrlə qeyd edib ki, bu bizim həyat tərzimizdir,

Kiyev meri prezident İlham Əliyevə nadir kitab hədiyyə etdi

Prezident İlham Əliyev aprelin 13-də Ukraynanın Kiyev Şəhər Dövlət Administrasiyasının başçısı Vitali Kliçkonu qəbul edib. AzərTAc xəbər verir ki, Vitali Kliçko ilə bu yaxınlarda Münxendəki görüşünü xatırlayan dövlət başçısı onun Azərbaycana səfərinin maraqlı keçəcəyinə, ölkələr, o cümlədən Bakı ilə Kiyev arasında əlaqələrin möhkəmləndirilməsi işinə xidmət edəcəyinə ümidvar olduğunu bildirib.

Əməkdaşlıq və qarşılıqlı təcrübə üçün yaxşı perspektivlərin olduğunu vurğulayan dövlət başçısı İlham Əliyev Vitali Kliçkonun bu səfərinin həmkarları ilə görüşmək, paytaxtımızda gedən inkişaf prosesləri və Bakıda inşa olunan idman obyektləri ilə yaxından tanış olmaq üçün imkan yaratdığını deyib.

Azərbaycana səfərindən böyük məmnunluq hissi keçirdiyini bildiren Kiyev Şəhər Dövlət Administrasiyasının başçısı Vitali Kliçko Bakıda uzun müddətdir olmadığını və paytaxtın gözəlliyinin onda dərin təəssürat yaratdığını vurğulayıb. O, bu səfəri ilə bağlı ölkələr, eləcə də Bakı ilə Kiyev arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi baxımından böyük hazırlıq işlərinin görüldüyünü deyib.

Sonra Vitali Kliçko dünya şöhrətli boksçu Məhəmməd Əliyevə həsr olunmuş, üzərində Məhəmməd Əlinin şəxsi avtoqrafı olan məhdud nəşrli kitab-albomun bir nüsxəsini hədiyyə olaraq prezident İlham Əliyevə təqdim edib.

Qeyd edək ki, dövlət başçısına təqdim olunan bu kitab-albom məhdud nəşrin 16-cı nüsxəsidir.

Pənah Hüseynəndən “müxalifət prezidentliyə vahid namizəd seçməlidir” təklifi

AXP sədrinin təklifinə müxalifətdən reaksiyalar gəldi

AXP sədri Pənah Hüseyn jurnalist Əvəz Zeynalıya müsahibəsində 2018-ci il prezident seçkilərində müxalifətin iştirakı məsələsindən danışıb. P. Hüseyn öncə deyib ki, ölkədə vəziyyət əhəmiyyətli bir şəkildə dəyişməyə, ümumiyyətlə, hansısa indiki siyasi müxalifətdən kimlərsə bu seçkidə iştirak etməyəcəyinə hesab etmir. O baxımdan, indi hər şeyi bir kənara ataraq, 2018-ci il prezident seçkilərinə guya seçki kimi klassik söz mənasında hazırlaşmaq bir qədər cəfəngiyyətdir və mənasızdır:

“Amma bunu qeyd eləyib deməklə yanaşı, bu 2018-ci ildə orientir kimi götürərək, müxalifət daxilində birləşmənin və bir araya gəlmənin yollarından və üslubundan biri kimi müxalifətin prezidentliyə namizədi məsələsində 2018-ci il prezident seçkilərinin adını çəkmək də olar, çəkmək də. Müxalifətin prezidentliyə vahid namizədinin seçilməsi istiqamətində prosesin başlatmaq lazımdır. Bu, 2018-ci il prezident seçkiləri olacaq, 2020-ci ildə olacaq,

ya bu gün olacaq, dəxli yoxdur. Amma müxalifətin prezidentliyə namizədinin müəyyən olunması prosesini başlatmaq lazımdır. Vahid namizəd olaraq. Mənim şəxsi yanaşmam müxalifətin bir araya gəlməsi ilə bir əməkdaşlıq formatının formalaşmasıdır. Mən belə görürəm”.

Pənah Hüseynin müxalifətin vahid namizədinin seçilməsi prosesinin başlatılması barədə dediklərinə digər müxalifət partiyaları sədlərinin münasibətini öyrəndik.

KXCP sədri Mirzə Əli Mirzəyev vahid namizədin müəyyənlişməsi istiqamətində müzakirələrə başlanmasında problem görmədiyini bildirdi: “İstənilən nəzəri məsələni müzakirə etmək olar.

Əslində seçki bitən günün səhəri növbəti seçkiyə hazırlaşılmalıdır. Pənah bəyin də dediklərinin hamısı doğru və reallaşması arzu ediləndir. Amma onu Azərbaycanda doğrultmaq mümkün deyil. Hələ

ki, belədir. İstərdik ki, doğrultsun”.

ADP sədri Sərdar Cəlalovlu isə bildirdi ki, Pənah Hüseyn əslində müxalifətin Funksional Əməkdaşlıq Mərkəzində təxminən üç ay müzakirə edilən məsələdən danışıb: “O vaxt biz bu barədə mediaya açıqlama vermədik. Hesab etdik ki, ortalığa ciddi nəticə qoymaq üçün əlavə fikir mübadiləsi apararaq. İndi görünür, Pənah bəy, həmişəki kimi, tələsib və hesab edib ki, vahid namizəd məsələsi barədə açıqlama və təklif verməyin vaxtı çatıb. Ona görə də vaxtla müzakirə edib qararlaşdırdığımız məsələni ictimaiyyətə açdı. Vahid namizədin indidən müəyyənlişdirilməsi müzakirəsinin başlanması və bunun necə nəticələncəyinə gəldikdə, mənəcə, bu gün müxalifətin edə biləcəyi, xalqa və özünə

verə biləcəyi yeganə xeyir bundan ibarət ola bilər. Xeyirlə şəər qardaşdır. O yerdə ki, xeyirdən söhbət gedir, düşünməlisən ki, burada şəər də var və şəər də xeyirin əleyhinə çıxacaq. Odur ki, şübhəsiz, müəyyən qüvvələr olacaq ki, vahid namizəd ideyasının əleyhinə çıxın. Bunun da şəerti odur ki, əleyhinə çıxmaq parçalanma yarada bilər. Siyasət realıq elmdir. Burada indi kimsə namizədlik iddiasını da qoya bilər. Amma situasiya elə şərtlər dikte edə bilər ki, sən istəməsən də ona tabe ola bilmərsən. Məsələn, 2003-cü ildə prezidentliyə çoxlu iddialılar var idi, lakin situasiya dikte edəndə əksəriyyət İsa Qəmbərin namizədliyini müdafiə etdi. Milli Şura 2013-cü ildə öncə Rüstəm İbrahimbəyovun üzərində dayanmışdı, sonra vəziyyət elə getirdi ki, Cəmil Həsənlinin namizədliyini müdafiə etdilər. İndi də bu gün çox iddialılar ola bilər, ancaq seçkiyə az qalanda kimin üzərində dayanılmasını vəziyyət dikte edəcək”.

Milli Məclisin mətbuat xidmətinin rəhbəri Akif Təvəkküloğlu ilə bir qrup deputat arasında AzTV-də efir məsələsi ilə bağlı ciddi narazılıq yaranıb. "Ölkə.az" xəbər verir ki, bir qrup deputat artıq məsələ ilə bağlı parlament və AzTV rəhbərliyinə müraciət etməyə hazırlaşır.

Buna səbəb parlamentin fəaliyyətinin AzTV-də işıqlandırılması zamanı deputatların efirə çıxmasının A.Təvəkküloğlunun "senzura"sından keçməsidir.

Narazı deputatlar iddia edir ki, A.Təvəkküloğlunun istəmədiyi deputatların çıxışları və yaxud görüntüləri AzTV-də efirə verilməsi üçün material göndərilən zaman kəsilib çıxarılır. Belə bir ayır-seçkilinin salınması, dövlət kanalında deputatların qarşı fərqli münasibətlərin olması artıq ciddi narazılıq yaradıb.

Ara-sıra tənqidi fikirlərinə rast gəldiyimiz bezi deputatların məsələ ilə bağlı mövqelərini aldıq.

İqtisadçı deputat Vahid Əhmədov dövlət kanalında çıxışlarında ixtisarlardan narazılığını gizlətmədi: "AzTV daim deputatların çıxışlarını "qayçılayır". Orada olan deputatların hər biri faktiki Azərbaycan dövlətini təmsil edir. Danışqlarında da ancaq Azərbaycan dövlətinin və millətinin xeyrinə olan məsələləri danışır. Ona görə də deputatların çıxışlarını qayçılamağa heç bir ehtiyac yoxdur. Cənab sədr də çox yüksək səviyyədə məclisi aparır, heç kimin də sözünü kəsmir. AzTV-də belə hallara rast gəldiyimizi deyə bilərəm. Bununla əlaqədar olaraq, Milli Məclisin mətbuat xidmətindən soruşdum, orada dedilər ki, bizlik bir şey yoxdur. Deyə bilərəm ki,

onlar "qayçılamağa" öyrəniblər. Hər bir tənqidin özünün də bir effekti vardır. Tənqid olmayan yerdə heç vaxt inkişaf olmur".

Milli Dircəliş Hərəkatı Partiyasının sədri Fərəc Quliyev bununla bağlı bir dəfə Milli Məclisə açıq tezislə müraciət ünvanladığını qeyd etdi: "Akif Təvəkküloğlu işinin öhdəsindən layiqincə gələn bir şəxsdir. Amma bir dəfə deputatların bəzilərinin çıxışlarının AzTV-də verilməməsi ilə bağlı müraciət etdim. O zaman AzTV rəhbəri Arif Alişanov da deputat kürsüsündə əyləşmişdi. Bundan sonra yerli-dibli çıxışlarımı vermirdilər. Bu məsələ daha çox AzTV rəhbərliyinə bağlıdır. Bunun Akif Təvəkküloğluna heç bir aidiyyəti yoxdur. Onun tərəfdarıyam ki, bütün deputatların çıxışından hissələr verilsin, hətta bəzi iclasların tam mətnlərinin də verilməsi mümkündür. Elə bir iclas olmur ki, orada çıxış etməyim. Hətta olub ki, bir iclasda 2-3 dəfə çıxış etmişəm. Amma o çıxışların heç birini işıqlandırmırlar. Burada bir daha deyirəm ki, Akif Təvəkküloğlunun heç bir rolu yoxdur, birbaşa kanal rəhbərliyi bunları edir. Onu deyim ki, tribunanı üzümə bağlamaqla kanal rəhbərliyi heç nəyə nail ola bilməyəcək. Azərbaycan cəmiyyətində azdan-çoxdan sözlərimi deyirəm. Çıxışlarımı mətbuat orqanları daim verirlər. Amma AzTV-nin borcudur ki,

Bir qrup deputat çıxışlarının "qayçılandığını" iddia edir

Vahid Əhmədov: "AzTV daim deputatların çıxışlarını "qayçılayır"

bizim çıxışları versin. Təkcə əvvəlki 5 ildə 115 təkliflə çıxış etmişəm. Amma bunların heç birini kanal işıqlandırmayıb. Hesab edirəm ki, kanalın bu mövqeyi menden daha çox Azərbaycan parlamentinə olan münasibətdir və bunları yanlış hesab edirəm".

Vəhdət Partiyasının sədri Tahir Kərimli AzTV-də çıxışlarının səssiz verilməsindən gileyləndi: "Bu tək mənə deyil, hamı-

Fərəc Quliyev: "AzTV-nin borcudur ki, bizim çıxışları versin"

ya aiddir. Nadir hallarda istisna olmur. Əksər hallarda heç kimin çıxışını vermirlər. Hər birimiz istəyirik ki, çıxışlarımız verilsin".

AzTV-nin rəsmi mövqeyini öyrənməyə çalışdıq. Kanalın mətbuat xidmətindən bildirdilər ki, iddialarla bağlı heç nə deyə bilməzlər, çünki onlara aid deyil.

A.Təvəkküloğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bəre-

Akif Təvəkküloğlu: "O deputatların qarşısında kim durub?"

sindəki iddialara bu cür reaksiya verdi: "Bu yazının heç bir əsası yoxdur. Bu yanaşmanın özü də elə səviyyəli yanaşma deyil. Heç inanmıram ki, hansısa bir deputat hansısa bir sayta belə bir informasiya versin. Doğrudan da, əgər hər hansı bir deputatın bu məsələlərlə bağlı narahatçılığı, narazılığı varsa, o deputatların qarşısında kim durub? Həmin deputatlar Milli Məclis rəhbərliyinə müraciət

edə bilərlər. Bu baxımdan, saytlarda gedən informasiyaları yanlış sayıram və səviyyəsi bir yanaşma kimi qəbul edirəm. Bu mümkün olan bir şey deyil. Məsələnin texniki tərəflərinə gəlincə, Milli Məclisin özünün mətbuat xidməti var, burada televiziya mərkəzi də var. İclaslar qeydə alınır, onun videoçəkilişlərini aparır. O çəkilişlərin bir nüsxəsi parlamentin mətbuat xidmətində, yəni arxivdə qalır, eyni ilə digər bir nüsxə isə Azərbaycan Televiziyasının əməkdaşları tərəfindən aparılır, montajla efirə verilir. Orada da heç bir problem yaşanmır. AzTV normal şəkildə verilişləri hazırlayır və efirə verir. Amma kiminsə hansısa bir narazılığı, problemi varsa, müraciət etmək istəyirsə, o zaman buyursun, AzTV və Milli Məclis rəhbərliyinə müraciət etsin. Burada heç bir qəbahət görmürəm. Bu, narazılığı olan hər kəsin hüququdur. Bu iddialar tamamilə əsassızdır. Biz mətbuat xidməti olaraq, mətbuat xidmətinin rəhbəri Akif Təvəkküloğlu ilə rəhbər, orada yazılan məsələləri tamamilə əsassız hesab edirik".

□ **Cavanşir ABBASLI**

Rasim Balayevdən sərt sözlər:

"Tamaşaçını hör-hörə öyrədiblər"

Xalq artistinin çəkildiyi "Sara" filmi kinoteatrlardan yığışdırılır

Xalq artisti Rasim Balayevin uzun illərdən sonra çəkildiyi "Sara" filmi kinoteatrlardan yığışdırılır. Halbuki film cəmi bir həftə bundan əvvəl kinoteatrlarda yayımlanmağa başlamışdı. Amma film təqdimatdan qalmaqlı başlamışdı.

Belə ki, xalq artisti uzun illərdən sonra çəkildiyi filmin qala gecəsində qatılmadı. Filmin rejissoru Elvin Əhmədov bunun səbəbinin xalq artistinin səhhətində yaranmış ciddi problemlərlə bağlı olduğunu açıqladı. Elə Rasim Balayev də səhhətindəki problemlər üzündən gəcəyə gələ bilmədiyini dedi. Amma yeniçə.az saytına verdiyi açıqlama uzun müddət mətbuatda, sosial şəbəkələrdə müzakirələrə səbəb oldu. Xalq artisti əvvəldən o filmə çəkilmək istəmədiyini, daha sonra isə pulunu ala bilməməsindən giley etdi: "Mən əslində o filmə çəkilmək istəmədim. Gəldilər, yalvardılar, dostlarını minnetçi saldılar. Qonorara çatanda dedilər çəkil, amma pulumuz yoxdur. Mən də dedim bu necə olur, dilənçixana-zaddır bəyəm? Əgər pulunuz yoxdursa, nə vacibdir film çəkirsiniz? Nə isə axırda razılıq verdim. Qonoranın miqdarı ba-

rədə isə heç danışımağa dəyməz. Necə idi, film xoşunuza gəldimi?"

Beləliklə, film 6 aprel tarixindən etibarən kinoteatrların ekranlarında nümayiş olundu. Az keçməmiş, filmin artıq kinoteatrlardan yığışdırıldığı barədə xəbərlər yayıldı. Səbəb?

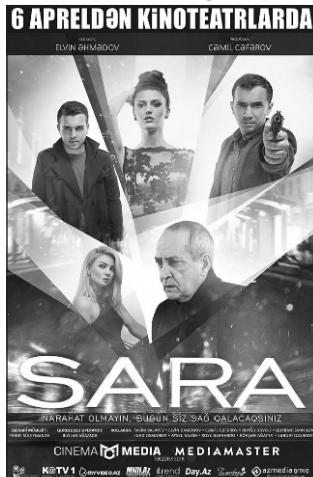
Rejissor: "Danışqlar baş tutsa, film bir daha Azərbaycanda yayımlanmayacaq"

Filmin rejissoru Elvin Əhmədov bununla bağlı "Yeni Müsavat"a danışdı. Rejissor qeyd etdi ki, film əslində hələ kinoteatrlardan yığışdırılmayıb, ən azı gələn həftəyə qədər yayımlanacaq: "Sadəcə, bizim öz istəyimizdir ki, tamaşaçılar öz filmimizə, öz sənətkarlığımıza dəyər verməyi üçün filmi çıxarda. Və filmi MDB ölkələrinə satmaq istəyirik. Hətta bu haqda danışqlar da gedir".

Rasim Balayev
Rejissor qeyd etdi ki, əgər bu danışqlar baş tutsa, film Azərbaycanda bir daha yayımlanmayacaq: "Və bununla bərabər "Youtbe" da qoyulmayacaq".

"Rasim Balayevin çəkildiyi film niyə tamaşaçı marağı qazana bilmədi" sualımıza isə rejissor bu cür cavab verdi: "Bu sual mənə digər jurnalistlər də verir. Sualın cavabını bilsəydim, ən azı tamaşaçıdan gileyilməzdim. Azərbaycan kinosunun sünunlarından olan aktyoru bu fil-

mə çəkmişik, siz isə soruşursuz ki, niyə tamaşaçı marağı göstərmir? Mən soruşardım, hansı haqla? Qala gecəsində film elə bir alqışlar aldı ki... Bu alqışlar filmin uğurundan bəhs edirdi. Qeyd etdim ki, o zalda hər sahadən olan insanlar var idi, həm kino icmaiyəti, həm jurnalistlər, həm də sırayı tamaşaçılar". **Rejissor xalq artisti ilə aralarındakı son münasibətə də aydınlıq gətirdi:** "Bizim münasibətlərimizdə problem yoxdur. Xalq artisti son olaraq bizə uğurlar arzuladı və

filmə baxmağa gələ bilmədiyi üçün üzüldüyünü bildirdi. Rasim Balayev filmi izləyə bilməyib. Qala gecəsindən əvvəl mən bir dəfə filmi ona göstərmək istədim, onda isə evində xəstəsi var idi. Bunu da hamı bilir, xalq artistinin həyat yoldaşı əməliyyat olunmuşdu".

Rasim Balayev: "Filmlərə çəkilib, özümü biabır etmək istəmirəm..."

Məsələ ilə bağlı xalq artisti Rasim Balayevin də mövqeyini öyrənməyə çalışdıq. Əfsanəvi aktyor filmin kinoteatrlardan yığışdırılmasından xəbərsiz olduğunu dedi: "Mənim heç bir məlumatım yoxdur... Bu qalmaqlı mənlilik deyil axı, orda çox komponentlər var..." **Xalq artisti çəkildiyi filmə marağın az olmasına bu cür aydınlıq gətirdi:** "Çünki tamaşaçını korlayıblar, tamaşaçını hör-hörə öyrədiblər. Onlar səviyyəsi, arvad paltarları ilə cürbəcür meymunluq etməklə aktyorluğu səhv salıblar. Bununla da tamaşaçının zövqü korlanıb, artıq tamaşaçılar filmlərdə ciddi, düşündürücü, nəse ibrət götürməli şeyləri qəbul etmək istəmir. Bir sözlə, tamaşaçıları korlayıblar".

Rasim Balayev qonorar qalmaqlından da danışdı: "Azərbaycanda onsuz da sözün əsl mənasında qonorar yoxdur. Bizdə simvolik ödəmələr olur. Baxın Rusiyaya, orda cavan bir uşağı çəkib, 100-120 min pul verirlər. Türkiyənin özündə də belədir".

Xalq artisti artıq filmlərə çəkilmək istəmədiyini bildirdi: "Daha filmə çəkilmərəm. Çünki

mənim dövrüm getdi... o sənərlər, o rejissorlar yoxdur. Gəlib özümü biabır etmək istəmirəm. Çəkildim, gözəl bir sənəri, rejissor, kollektiv olsaydı onda. Mən də mən görmürəm. Ona görə də mən çəkilməsəm daha yaxşı olar".

100 minlik filmin aqibəti...

Qalmaqlarla üzleşən "Sara" filminin qısa hekayəsi belədir: həyat yoldaşı bir il əvvəl müəmmal şəkildə rəhmətə gedən Rasim Balayev bir il sonra bir nəfər uzaqdan-uzağa narahət edərək həyatını dəfələrlə təhlükə altına atır. Sara tanınan iş adamı Cavanşir Nəbiyevin gəlini olur. Qızı kimi sevdiyi gəlini Saranın dəşət içində olduğunu gören Cavanşir onu qorumaq və Saranı narahət edən adamı işə edib zərərsizləşdirmək üçün yaxın dostu polkovnik Cəbrayilovun məsləhəti ilə ehtiyatda olan hərbi kapitanı Bextiyar Əliyevə şəxsən müraciət edir. Qeyd edək ki, filmə xalq artisti Rasim Balayevlə birgə əməkdar artistlər Qurban İsmayilov, Fuad Osmanov, Duyğu Dəveli, Zarina Qurbanova, Cəmil Cəfərov, Elvin Əhmədov və başqaları çəkilib. Mətbuatda yayılan məlumatlara görə, filmin ərəşəyə gəlməsi üçün 100 min manat xərclənib. Bu əmil də geniş müzakirələrə səbəb oldu ki, "niyə 100 minə başa gələn filmə Rasim Balayevin zəhməti cüzi qiymətləndirilib?"

Rejissor "Yeni Müsavat"a açıqlama verərək filmin 100 min manata ərəşəyə gəldiyini təkzib edib, bunun doğru olmadığını bildirdi.

□ **Xalidə GƏRAY**

ABŞ dövlət katibi Reks Tillersonun Moskva səfərinin kritik keçəcəyi barədə təxminlər özünü tam doğrultdu. Vaşinqtonun Suriya məsələsində "güzəştlərə son" mövqeyindən çıxış etməsini həzm edə bilməyən Rusiya özü də bu səfərə çox ciddi hazırlaşmışdı.

Ancaq nə Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrovla beş saat çəkin söhbətdə, nə də əvvəlcədən səfər proqramından çıxarılan, sonra isə bərpa olunan prezident Vladimir Putinlə gərgin danışıqlarda anlaşma əldə olunması Tramp administrasiyasının geri çəkilmək niyyətində olmadığını bir daha isbatladı.

Politoloq Şahin Cəfəri bunu Moskva görüşünü "Yeni Müsavat"a şərh edərkən söylədi. Onun sözlərinə görə, hələ ki itxtilaf güclərin və dərinləşir: "Bunun iki səbəbi var. Birinci səbəb ABŞ daxili siyasətində baş verənlərlə bağlıdır. Konqresdə, dövlət aparatında, mediada güclü anti-Rusiya əhval-ruhiyyəsi mövcuddur. Konqresdə hər iki partiya hesab edir ki, Rusiyanın ABŞ

seçkilərinə müdaxiləsi, Moskvanın Əsəd rejiminə və İrana dəstək verməsi, eləcə də Ukrayna məsələsi ilə əlaqədar Rusiyaya qarşı daha sərt mövqə ortaya qoyulmalıdır. Prezident Tramp Vaşinqtonda hökm sürən bu əhval-ruhiyyəni gözdə tutub, onun öz partiyadaşları - respublikaçlar Rusiya məsələsində kifayət qədər aqressivdir. Digər tərəfdən, bilirsiniz ki, ABŞ-dakı seçkilərdən sonra Tramp komandasının Rusiya ilə gizli əlaqələrinə dair başlayan qalmaqal hələ də sönülmür. ABŞ Federal Təhqiqatlar Bürosunun bununla bağlı təhqiqatı genişləndirməsi məsələnin ciddiliyindən xəbər verir". **Ş.Cəfəri qeyd etdi ki, belə bir vəziyyətdə Tramp həm Rusiya ilə hər hansı gizli əlaqəsinin olmadığını nümayiş etdirmək, həm də Konqresdən dəstək almaq üçün Rusiyaya qarşı mövqeyini sərtləşdirməyə məcbur görünür:** "Başqa bir məqam ondan ibarətdir ki, Trampın müdafiə-təhlükəsizlik-kəşfiyyat blokunun başı

Moskvadakı kritik Suriya müzakirələri - anlaşma əldə olunmadı, bəs sonra...

Politoloq: "ABŞ Rusiyaya seçim etməyi məsləhət görür: ya Əsəd, İran və "Hizbullah"; ya da ABŞ və müasir dünya ilə əməkdaşlıq"

na gətirdiyi şəxslər ənənəvi dövlət xəttinin təmsilçiləridir və hazırda prezident komandası daxilində məhz onların mövqeyi ağırlıq qazanıb. ABŞ-Rusiya gərginliyinin artmasının ikinci səbəbi isə Suriyada baş verən son hadisələrlə əlaqədardır. Tramp administrasiyasının Rusiya ilə məsləhətləşmədən Suriya ərazisinə raket zərbələri endirməyə qərar verməsi, İdlidəki kimyəvi hücum hadisəsində birnəməli olaraq Bəşər Əsədi ittiham etməsi və bu məsələdə Obama dövründəki siyasətə qayıdaraq Əsədin iqtidardan uzaqlaşdırılmasını tələb etməsi Moskvada ciddi narahatlıqla qarşılanıb. Tillerson Moskvaya səfərindən bir neçə saat əvvəl Rusiyanın qarşısında çox konkret tələb qoydu, hətta ABŞ və Rusiya mediası bunu ultimatum kimi qiymətləndirdilər".

Politoloqun sözlərinə görə, ABŞ Rusiyaya seçim etməyi məsləhət görür: ya Əsəd, İran və "Hizbullah"; ya da ABŞ və müasir dünya ilə əməkdaşlıq: "Bu məsələ, eləcə də iki ölkə arasında problem yaradan digər mövzular Tillersonun həm Lavrov, həm də Putinlə görüşündə müzakirə olunub. Təbii ki, gizli görüşlərdə nələrin müzakirə olunduğunu bilmirik, amma mən görüşdən sonra Lavrov və Tillersonun keçirdiyi mətbuat konfransını diqqətlə izlədim. Açıq görünürdü ki, tərəflər hələ ki anlaşmaqdan çox uzaqdır. Lakin Lavrov "biz hər hansı şəxsi dəstəkləmirik" deməklə Əsədin taleyi ilə bağlı sövdələşmələrə açıq olduqlarının mesajını verdi. Ümumiyyətlə, Lavrov iki ölkə arasında münasibətlərin pisləşməsinin günahını Obamanın boynuna qoymaqla və ABŞ-la Rusiyanın ortaq maraq nöqtələrini,

məsələn, beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizə məsələlərini vurğulamaqla atmosferi yumşaltmağa çalışırdı. Lakin Tillerson kifayət qədər sərt danışdı. O, Rusiyanı ABŞ seçkilərinə müdaxilə etməkdə, Ukrayna və Suriyada destruktiv rol oynamaqda ittiham etməkdən çəkinmədi. Xüsusən Ukrayna ilə bağlı konkret mövqə mənim diqqətimi çəkdi. Tillerson bəyan etdi ki, Ukrayna məsələsi həll olunmadan ABŞ-Rusiya münasibətlərinin yaxşılaşması mümkün deyil". **Siyasi ekspert xatırladı ki, Rusiya və ABŞ arasındakı problemlər təkə Suriya və Ukrayna ilə məhdudlaşmır:** "Ən azı bu problemlər qədər ciddi olan başqa itxtilaf mövzuları da var. Məsələn, 2010-cu ildə imzalanmış Strateji Hücum Silahlarının İxtisarına dair Müqavilənin müddəti 2021-ci ildə bitir. Rusiya bu sənədin müddətinin uzadılmasını

istəsə də, ABŞ tərəfi hələ ki buna isti yanaşmır. Tramp hələ Putinlə ilk telefon danışıqında ona bildirmişdi ki, Obamanın imzaladığı bu müqavilə ABŞ-ın maraqlarına cavab vermir. Növbəti problem ABŞ-ın Rusiyanı 1987-ci ildə imzalanmış kiçik və orta mənzilli raketlərin ləğvi barədə müqaviləni pozmaqda ittiham etməsidir. Artıq Konqres üzvləri Tramp hökumətindən bu məsələ ilə bağlı çox sərt addımlar atılmasını tələb edirlər. Daha bir məsələ isə ABŞ-ın qlobal raket hücumundan müdafiə sistemi quruculuğunu davam etdirməsidir. Bu, uzun müddətdir ki, Rusiyanı ciddi narahat edir, lakin ABŞ tərəfi kiçik Buş dövründə startı verilən bu layihədən imtina etmək fikrində deyil. Bütün bu sadalanırlar ABŞ və Rusiya arasında problemlərin nə qədər dərin olduğunu göstərir".

□ **E.PAŞASOY**

Rusiyadan Ermənistanına növbəti silah payı etirazlar doğurdu-şimal qonşumuz işğalçını savaşa təhrik edir

Üzeyir Cəfərov: "Bu o deməkdir ki, cəbhədə baş verə biləcək növbəti silahlı toqquşma daha faciəvi, daha ağır itkilərlə müşayiət olunacaq"

Şimal qonşumuz növbəti dəfə özünün vasitəçilik prinsiplərinə zidd addım ataraq işğalçı Ermənistanı yeni növ silahlar hədiyyə edib. Məlumatla görə, Moskva Ermənistanı "İqla-S" VƏ Verba" daşınan zenit-raket kompleksləri verib.

Bu barədə Ermənistan Müdafiə Nazirliyinin rəsmi orqanı olan "Hay Zıvor" qəzetinə müsahibəsində Ermənistan Hava Hücumundan Müdafiə Qoşunlarının komandan müavini polkovnik Artur Poqosyan bildirib. ("AzeriDefence") Polkovnik Poqosyan aprel döyüşlərindən sonra Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin Hava Hücumundan Müdafiə Sistemində yenilənmə etdiyini və bu yenilənmə zamanı əsas istiqamət kimi PUA-larla mübarizəyə diqqət yetirildiyini deyib. "Bu məqsədlə biz istifadəmizdə olan

kompleksləri tamamilə yenilədik və etibarlılığını artıraraq müasirləşdirdik. ZU-23-2, S-60, ZU- 23-4 "Şılka" komplekslərinə müxtəlif nişanqahlar və termik qurğular əlavə edilib", - deyə polkovnik Poqosyan qeyd edib.

Bu ərafədə Azərbaycan ordusunun genişmiqyaslı hərbi təlimlərə başlamaq qərarı verməsi şübhəsiz ki, düşmənin təhdidlərinə də mükəmməl cavəbdir. Məlumatla görə, 30 min nəfərədək şəxsi heyət, 250-dən artıq tank və zirehli texnika, 200-dək müxtəlif çaplı

raket və artilleriya qurğusunun iştirakı ilə keçiriləcək təlimlərə aprelin 16-sından start verilib. Təlimlərə reaktiv yayılm atəş sistemi və minaatan, 25 ədəd müxtəlif təyinatlı döyüş aviasiyası, eləcə də yeni növ

radioelektron kəşfiyyat vasitələri və pilotsuz uçuş aparatları da cəlb olunacaq. Bu ərafədə Ermənistanın Rusiyadan növbəti silahlar alması isə təpki ilə qarşılanıb. Ekspertlər hesab edir ki, şimal qonşumuz faktiki olaraq işğalçını savaşa təhrik etmə xətti yürüdü.

Hərbi ekspert Üzeyir Cəfərov "Yeni Müsavat"a dedi ki, ötən ilin aprel toqquşması hələ də Ermənistanın və ona bərbəş və dolayısı ilə havadarlıq edən ölkələrin yuxurlarına haram qatıb: "Onlar Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin onların ön və arxa mövqelərindəki strateji əhəmiyyətli döyüş nöqtələrinə, ağır texnika və digər avadanlıqlarına, canlı qüvvələrinə zər

bə vurmasının qarşısının alınması yollarını aramaqla davam edirlər. Bunun üçün isə erməni tərəfi özünün vassalı olduğu Rusiyadan yeni silah və sursat almaq üçün aktiv çəbalar göstərir. Artıq Rusiya tərəfi də öz tərəfdaşına Azərbaycanın PUA-larına qarşı müqavimət göstərə biləcək yeni "Verba" zenit-raket qurğularını verib. Bununla yanaşı, "İqla-S" kompleksi də Ermənistanın hava hücumundan müdafiə qoşunlarının döyüş növbəsinə çıxarılıb. Bu isə o deməkdir ki, bu dəfə cəbhədə baş verə biləcək silahlı toqquşma daha faciəvi, daha ağır itkilərlə müşayiət olunacaq. Özü də hər iki tərəfdən".

Ü.Cəfərov digər bir məqama da diqqət yönəltdi: "Təsəvvür edin ki, "Zərbə KH" (kumulativ başlıqlı) pilotsuz uçuş aparatı düşmənin canlı qüvvəsini, hərbi texnikasını və hərbi obyektlərini 100 kilometr məsafədə tam müəyyən edən və məhv etmək iqtidarında olan bir müasir silah sayılır. Hələ ötən ilin məlum aprel hadisələri zamanı biz düşmənin canlı qüvvəsinə və döyüş texnikalarına qarşı imkanımızdan qat-qat aşağı güc tətbiq etmişdik. Yeni qoşunlarımızın heç cüzi bir hissəsi də döyüş əməliyyatlarına qatılmamışdılar. Qısa bir zaman kəsiyində bizim mərd oğullarımızın rəşadətli sayəsində 15-dən artıq erməni tankı yararsız hala düşmüşdü. İndi Ermənistanın əldə etdiyi "Verba" və "İqla-S" silahları da məhz ordumuzun müasir silah və sursatlarına qarşı mübarizə aparmaq üçün təcili əldə edilmiş avadanlıqlardır. Ancaq biz bundan da narahat deyilik. Çünki bizim daha da

güclü və dağıdıcı gücə malik silahlarımız hələ ermənilərlə "təmasda" olmayıb. İnşallah, yaxın zamanlarda onu da görəcəyik".

"Rusiyanın belə davranmasında əsas məqsəd təbii ki, özünü ilk növbədə sığortalamaqdır". Politoloq Arzu Nağıyev bunu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında dedi. Onun sözlərinə görə, Rusiya belə hesab edirdi ki, NATO üzvü olan Türkiyə ilə yaxınlaşdıqca Ermənistanın keçən NATO-Rusiya sərhədində stabillik yarana bilər və özünün hərbi bazalarına qarşı təhlükə azalar: "Lakin artıq Serj Sarkisyanın müharibə komandası seçkilərdə hakimiyyəti ələ keçirdi və bu isə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin uzanması, təbii ki, Türkiyənin buna seyrçi kimi baxacağı ehtimalının az olmasını deməkdir. Eyni zamanda Suriya məsələsində də Türkiyə ABŞ-ı dəstəklədi. Məhz buna görə də Rusiya regionda öz mövqeyini artırmağa çalışır və bunun da bir istiqaməti məhz Ermənistanı silah və yeni hərbi komplekslər gətirməkdir". **A.Nağıyev bu kompleksləri İrəvanın maliyyə vəsaitləri qarşılığında aldığına şübhə edir:** "Məlum məsələdir ki, bu silahları ermənilərin əldə edə biləcəyi iqtisadi cəhətdən çətin məsələdir. Müxtəlif kreditlər adı ilə bu proses gedir. Təsəvvür doğuran isə odur ki, öz maraqlarını ilk növbədə təmin etməyə çalışan Rusiya ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrlərindən biri olmasına baxmayaraq, bu addımları atır və təbii ki, sülh danışıqlarına mane olur".

□ **Cavid TURAN**

MM-in qəbul etdiyi qanun layihəsində ciddi redaktə

Prezident İlham Əliyev İnzibati Prosesual Məcəlləyə dəyişikliklər haqda maraqla gözlənilən qanunu imzalayıb. Geniş ictimaiyyətin diqqətini o qədər də cəlb etməyən bu dəyişiklik son günlər hakimiyyət kullarlarında və bəzi media orqanlarında ciddi müzakirə mövzusunda çevrilmişdi.

Çünki Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının təklif etdiyi qanun layihəsi bu qurumun sədri Rüşət Aslanlı "super məmur" edə bilərdi. Məsələn, məcəllənin 92-1-ci maddəsi maliyyə bazarlarına nəzarət orqanında banka müvəqqəti inzibatçı təyin edilməsi, bankın lisenziyasının ləğvi və bankın rezolyusiyası çərçivəsində qəbul olunmuş digər qərarları

Rüşət Aslanova "super-məmur"

səlahiyyəti verilmədi

Prezident İlham Əliyev İnzibati Prosesual Məcəllədə etiraza səbəb olan maddəni çıxardı; Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının sədrinin məhkəmə qərarlarını heçə saymaq istəyinin qarşısı alındı

hətta məhkəmənin ləğv edə bilməyəcəyini nəzərdə tuturdu.

Maddəyə görə, maliyyə bazarlarına nəzarət orqanının

qərarlarından şikayətin verilməsi həmin qərarların icrasını icrayandıra bilməzdi. Sözügedən qanun layihəsinin müzakirəsi ötən ayın sonu Milli Məclis

in İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin iclasında başlayıb. R.Aslanlı müzakirələrdə demişdi ki, qanun layihəsinin üzərində 1 il iş ge-

dib. Maraqlıdır ki, ali məhkəmə orqanına bu cür sayğısız münasibət və Palataya hüduzsuz səlahiyyət verən layihə parlamentin 7 aprel iclasında qəbul edilib və imzalanmaq üçün prezidentə göndərilib.

Bu məsələyə ən ciddi reaksiyanı Milli Məclisin deputatı, Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri Qüdrət Həsənzadə "Yeni Müsavat"a son müsahibəsində vermişdi. Müsahibədən sitatı olduğu kimi təqdim edirik: "Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının bankların lisenziyasını ləğv etmək səlahiyyəti vardı. Amma İnzibati Prosesual Məcəllədə indi belə bir yeni müddə nəzərdə tutuldu ki, əgər Nəzarət Palatası

hansısa bankı bağlayırsa və məhkəmə də həmin qərarı qanunsuz sayırsa, onda qərar yenə qüvvədə qalır. Yeni məhkəmə qərarı qanunsuz hesab edir, amma ləğv edə bilmir. Bu, absurddur, hüquqi nihilizmdir. Burada konstitusiyanın bir neçə müddəsi pozulur. Konstitusiyanın 7-ci maddəsində qeyd olunur ki, Azərbaycan Respublikasında dövlət hakimiyyəti hakimiyyətlərin bölünməsi prinsipi əsasında təşkil edilir, qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyətləri öz səlahiyyətləri çərçivəsində müstəqildir.

Bundan başqa, konstitusiyanın 93-cü maddəsində qeyd olunur ki, qanunlarda və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin qərarlarında icra hakimiyyəti və məhkəmə orqanlarına konkret tapşırıqlar nəzərdə tutula bilməz. Yeni qanunverici orqan məhkəməyə necə göstəriş verə bilər ki, qanunsuz hesab etdiyini ləğv etmə?! Konstitusiyanın 60-cı maddəsində qeyd olunur ki, hər kəs dövlət orqanlarının, siyasi partiyaların, hüquqi şəxslərin, bələdiyyələrin və vəzifəli şəxslərin hərəkətlərindən və hərəkətsizliyindən məhkəməyə şikayət edə bilər. Biz İnzibati Prosesual Məcəlləyə sözügedən dəyişikliyi qəbul edəndən sonra belə çıxır ki, vətəndaş ona məxsus bankın qanunsuz bağlandığını düşünərsə, o zaman bankın bərpası ilə bağlı iddia qaldıra bilməz. Yalnız kompensasiya iddiası qaldıra bilər. Konstitusiyanın 60-cı maddəsi də kobud şəkildə pozulur. Sən vətəndaşa deyə bilməzsən ki, sən hansı iddianı qaldırırsan. Yeni bu, vətəndaşın hüququdur".

Qüdrət Həsənzadə son da bunun qarşısını prezidentin ala biləcəyinə ümid etdiyini qeyd etmişdi.

Novator.az saytı bildirir ki, dövlət başçısının aprelin 12-də imzaladığı fərmanı ilə rəsmiləşən qanun parlamentin aprelin 7-də qəbul elədiyi layihədən fərqlənir.

Prezidentin aprelin 12-də imzaladığı variantda məhkəmə qərarlarının heçə sayılması barədə maddə yoxdur.

Yada salaq ki, prezident Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası publik hüquqi şəxsin yaradılması haqqında fərmanı ötən ilin fevralında imzalayıb. Palata qiymətli kağızlar bazarı, investisiya fondları, sığorta, kredit təşkilatları (bank, bank olmayan kredit təşkilatları və poçt rabitəsinin operatoru) və ödəniş sistemləri fəaliyyətinin lisenziyalaşdırılması, tənzimlənməsi və nəzarəti, habelə cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılması və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin qarşısının alınması sahəsində nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsini, həmçinin bu sahələr üzrə nəzarət sisteminin şəffaflığını və çevikliyini təmin etmək məqsədi ilə yaradılıb.

Palatayı beş nəfərdən ibarət Direktorlar Şurası idarə edir ki, qurumun sədri Rüşət Aslanlıdır. Gənc olmasına baxmayaraq, hökumətdə savadlı kadr kimi tanınan ləğv olunmuş Qiymətli Kağızlar üzrə Komitənin sabiq sədrinin aşkar konstitusiya pozuntusunu "niyə görmədiyini" və "super səlahiyyət" sahibinə çevrilmək istəyi suallar doğurur.

Bəzi ekspertlər iddia edir ki, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası öz üzərinə düşən öhdəliyi yerinə yetirə bilmir. Belə ki, bankların sağlamlaşdırılması istiqamətində ciddi addımlar atılmır, bu proses çox ləng gedir, problemlə kreditlərin həcmi isə azalmır.

□ "YM"

Aprelin 12-də "Sovetski" adlanan ərazidə plana düşən tarixi abidə hesab olunan Hacı Cavad məscidinin sökülməsi dindarların etirazına səbəb olub. Polis və Hacı Cavad məscidinin binasını boşaltmaqdan imtina edən bir qrup dindar arasında qarşıdurma yaranıb.

Qeyd edək ki, məscid binası şəhər infrastrukturunun genişmiqyaslı yenidənqurması və yeni yolların tikintisi gedən zondada yerləşdiyindən plana düşüb. Ancaq dindarlar məscidin həyatında toplaşaraq sökülməyə icazə verməyiblər. Məscidin sökülməsinə etiraz edən dindarlar Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMI) sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə ilə görüşəcəklərini deyiblər. Bütün gecəni məsciddə keçirdiklərini deyən etirazçılardan biri, Kənan Əzizov "BBC Azərbaycan"a hazırda ərazidə sakitlik olduğunu deyib. "Şeyxülislamla görüşün müsbət həllinə ümid edirik", o əlavə edib.

Bu məsələ iki gündür ki, mətbuatda və sosial şəbəkələrdə müzakirə olunur. İnsanlar narahat edən digər bir məqam odur ki, İslam Oyunları ərazisində belə bir gərginliyin yaranması yaxşı hal deyil. Cəmiyyətin ən həssas kəsimi olan dindarların məscid sökülməsi kimi ciddi bir məsələ ilə narazı

Allah evi hansı halda sökülə bilər?

Kənan Rövşənoğlu: "İslamın ilk illərində Mədinədə də məscid sökülüb"

salınması beynəlxalq tədbir ərəfəsində Azərbaycanın imici üçün də xoş hadisə deyil.

"Yeni Müsavat" olaraq biz də ictimai xadimlərin və dini ekspertlərin bu məsələ ilə bağlı mövqeyini öyrənməyə çalışdıq.

Dini məsələlər üzrə ekspert Kənan Rövşənoğlu "Yeni Müsavat"a açıqlamasında

bildirdi ki, məscid sökülə bilər, lakin əvəzində mütləq yenisi tikilməlidir: "İslamın ilk illərində Mədinədə də məscid sökülüb. Yeni məscidlər sökül-məyəcək deyərək bir hökm yoxdur. Məscid səcədə olunan yer anlamındadır, yəni insanlar ora yığılıb Allaha ibadət edirlər. Amma məqsəddən kənar, mənfəətə xidmət edirsə, eləcə də yol çəkilişi və ya infrastruktur yenilənməsi zamanı məscid sökülə bilər. Təbii ki, bu zaman yenisi, daha münasib, uyğun yerdə tikilməlidir. Məscid camaatından hallallıq alınması deyərək qayda yoxdur, insanlara ibadət edəcəyi yer vermək lazımdır".

ADP sədri Sərdar Cəlaloğlu isə "Yeni Müsavat"a danışarkən birmənalı şəkildə bildirdi ki, Allahın evi sayılan məscidlərin sökülməsinə söhbət belə gedə bilməz: "Məscidlərin sökülməsi və ya yolunun bağlanması ən böyük günahdır. Nə ad qoyularsa qoysunlar, bu yolverilməzdir. Nə park salmaq, nə yol salmaq buna bəraət qazandıra bilməz. Parkın ortasında məscidin olmasının heç kəmə ziyanı yoxdur. Oranı gələcəkdə dini muzey də eləmək olar. Amma məscid sökmək İslam cəmiyyəti üçün ən böyük günahlardan biridir. Mən Almaniyada balaca biz məscid görmü-

şəm. Magistral yol çəkilib və yol gəlib balaca bir məsciddə dayanıb. Çox kiçik məsciddir. Eni-uzunu təxminən 3 metrdir. Kiçik bir günbəzi də var. Almaniyadan Fransaya gedən yolu ayırıblar, o məscid qalıb iki yolun arasında, ona əl vurmayıblar. Dində məscidlərin sökül-məsi ilə bağlı heç bir istisna yoxdur. Dünyada ən xeyirli əməl ibadətdir. Ona görə də başqa heç bir xeyirli şey Allahın evinin sökülməsinə icazə verilməsinə əsas ola bilməz".

Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa da "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, abadlıq məqsədilə hər hansı məscid sökülə bilər və əvəzində daha yaxşısının inşa edilməsi də məqsəduyğun olar: "Azərbaycanda məscidlərin müəyyən bir hissəsi dindarlara xidmət edən məscidlər deyil. Böyük məscidlər, camələr var, onlar başqa... Ancaq ayrı-ayrı yerlərdə kimlərsə kiçik formatda 5-10 adamın toplaşması üçün məscid tikib, bu

məscidlərin köçürülməsi məsələsi gündəmə gələ bilər. Orada abadlıq işləri gedirsə, hər hansı şəkildə onun saxlanması əvəzinə, yenisinin daha yaxşı formada tikilməsi daha yaxşı olmazmı? Hökumət rəsmilərdən də açıqlama verildi ki, yeni bir yer ayrılısın, həmin yerdə məscid tikintisinə başlanılsın, ondan sonra bu məscid sökül-sün. Burada məsələyə abadlıq nöqtəyi-nəzərindən baxmaq lazımdır. Kimlərsə, bunu siyasiləşdirib diyə qarşı təzyiç kimi qiymətləndirirsə, bu ədalətsizlik olar. Çünki dövlət özü məscidlərin tikintisini, təmirini maliyyələşdirir. Dövlətin dinlə bağlı bir probleminin olması görünür ki, hansısa məscid tikintisini qadağan ələsin. Əgər bu icmanın üzvləri çoxdursa, onlar müraciət edə bilərlər, bələdiyyə və ya dövlət tərəfindən yer ayrılarsa, orada məscid tikilər və məsələ öz həllini tapar. Bunu siyasiləşdirməyin bir anlamı yoxdur".

□ Nərgiz LİFTİYEV

Sabiq səhiyyə naziri Əli İnsanovun 11 illik həbs cəzasının bitməsinə 56 gün qalmış barəsində başlanmış yeni cinayət işinə hazırda Qaradağ Rayon Məhkəməsində hakim Rəşad Mustafayev sənədləri ilə baxılır. Yeni ittiham verildəndən sonra sabiq naziri saxlandığı 13 saylı cəzaçəkmə müəssisəsindən Bakı İstintaq Təcridxanasına (BİT) köçürüblər. Ə.İnsanovun son məhkəmə prosesində dediklərindən belə anlaşılır ki, BİT-də onun həyatına qəsd ola bilər. Qəsd baş tuta bilərmi? Əli İnsanovu BİT-də necə öldürə bilərlər?

1 ildən artıq BİT-də saxlanılmış "Xural" qəzetinin baş redaktoru Əvəz Zeynallı sualımıza belə cavab verib: "Bakı İstintaq Təcridxanasında, Azərbaycan türmələrində adam öldürmək mümkün deyil. Amma sifariş verilsə, bunun tam əksi baş verə bilər - yəni orada adam öldürməkdən asan heç nə yoxdur. Adami öldürmək üçün bir an yerlər".

Ə.Zeynallı deyib ki, Ə.İnsanovun məhkəməsinin keçirilmə qaydası belə hər şeyi deyir: "Azərbaycanda 20 ildən artıq vəzifədə işləmiş, YAP-ın qurucularından biri olan Əli İnsanovun məhkəməsində 6 oturacaq zal olmalıdır?"

Jurnalst deyir ki, özü 2014-cü ildə həbsdən azad ediləndən sonra Ə.İnsanovun həbsdən çıxmayacağı ilə bağlı dəfələrlə yazılar yazıb: "Bu gün də fikrim dəyişməyib. Əli İnsanovun həbsdən çıxması çox ciddi sual qarşısındadır".

Ə.Zeynallı iddiasını belə

əsaslandırır: "Ona görə belə fikirləşirəm ki, Əli İnsanovun həbsdən çıxmasını siyasi hakimiyyət istəmir. O, 11 il həbsdə qalandan sonra heç bir hadisə olmaya-olmaya idmançı cüssəli, Əli İnsanovun atası ilə dostluq etdiyi, ailəsi ilə yaxın olduğu şəxsi üzünə qoyublar. Ona görə də Əli İnsanovun həbsdən azad ediləcəyinə inanmıram".

Baş redaktorun sözlərinə görə, Ə.İnsanovla bağlı Avropa Məhkəməsinin qərarı icra olunmayıb: "Azərbaycanda belədir ki, beynəlxalq təşkilatların diqqət göstərdiyi, azadlığa buraxılmasını tələb etdiyi dustaqların vəziyyəti daha da ağırlaşdırılır".

Ə.Zeynallı Ə.İnsanovun son məhkəməsində müşahidə etdiklərini də dedi: "Hiss etdim ki, Əli İnsanov evvelkindən də qətiyyətlidir. Ona dedim ki, söz verin ki, azad olundandan ilk müsahibəni "Qaynar qazan"a verəcəksiniz, o da cavab verdi ki, Əvəz, sən

Əli İnsanova sui-qəsd ola bilərmi?

Əvəz Zeynallı: "Orada kimisə öldürmək su içmək qədər asandır"

Məmməd Zeynalov: "Əli İnsanovun yanına dəfələrlə cinayət törətmiş bir şəxsi sala bilərlər, o da..."

bilirsən ki, mən buradan çıxmayacağam".

Ə.Zeynallı xüsusi olaraq vurğulayıb ki, BİT-də dustağı öldürmək mümkün deyil: "Dustaqlar ora "üç ulduzlu hotel" deyir. MTN polkovniki İlqar Əliyevin nümunəsi ortadadır. Mən onun ölümü ilə bağlı fikirlərimi dedim. Bundan sonra məni BİT-ə çağırıb bir neçə yekə albomu qarşıma qoyub onun fotolarını göstərdilər. Mən o vaxt təcridxananın rəisi Azər Seyidova dedim ki, mənə bu fotoları göstərmək lazım deyil, həmin otaqlarda 19 ay qalmışam. Həmin otaqlarda adam özünü asmaz. Bu mümkün deyil. Azər Seyidov mənə 4-5 cild göstərmişdi, orada intihar edənlərin siyahısı da var idi. Siyahıda 1 ay ərzində 27-28 şəxs intihara təşəbbüs göstərmişdi. Necə olub ki, intihara təşəbbüs göstərən 27-28 nəfərə mane ola bilərlər, amma İlqar Əliyev rahat şəkildə

özünü asıb. Bu orada mümkün deyil. Orada əksər otaqlar dinlənir, birbaşa videoya çəkilir. Yəni orada nəzarətsiz yerlər yoxdur. Hamama belə kamera qoyublar. Qanunsuz izləmə, dinləmə ilə yanaşı, nəzarətçilər də daim iş başındadırlar. Ona görə də MTN polkovnikinin orada intihar etməyi mümkün deyil. İlqar Əliyev niyə intihar etməli idi? Bu gün Akif Çovdarov da orada saxlanılır və öldürülməyini deyir. Təbii ki, Çovdarov özü dustaqları necə öldürürlər bunu çox yaxşı bilir. Orada adam öldürmək həmin mexanizmi bilənlər üçün o qədər asan məsələdir ki..."

Penitensiar Xidmətin sabiq rəisi Məmməd Zeynalov da deyir ki, cəza yerində, təcridxanada istənilən şəxsi öldürə bilərlər: "Orada istənilən adamı öldürə bilərlər. Amma cəzasızlıq mühiti də deyil. Əgər cəzaçəkmə yerində, istintaq təcridxanasında kimisə

öldürəcəklərsə, öldürən cəzasını çəkəcək. Yeni bir dustaq digərini öldürürsə, öldürən dustağın cəzasını məhkəmə verir. Əli İnsanovun yanına dəfələrlə cinayət törətmiş bir şəxsi sala bilərlər, o da ona xətər yetirə, ölümünə səbəb olan zərbə vura bilər. Bunu fərziyyə kimi deyirəm. Yeni bu istisna deyil".

M.Zeynalov deyib ki, həbsdə ikən Ə.İnsanovun başına bir iş gəlsə, bu, Azərbaycan üçün yaxşı nəticələr verməyəcək: "Azərbaycan böyük bir skandalın mərkəzinə gələ bilər. Əli İnsanov o qədər təhlükəli adam deyil ki, hətta Avropa Məhkəməsinin qərarını sayı salmayıb onu həbsdə saxlayırlar. O, həkimdir, alimdir. Ona bu münasibətin sərgilənməsi kiminsə qəzəbinə gəlməsi ilə bağlıdır. Əgər başına bir iş gəlsə, böyük söz-söhbət olacaq, ciddi rezonans doğuracaq".

Qeyd edək ki, bir müddət

əvvəl Ə. İnsanov barəsində Cinayət Məcəlləsinin 234.1-ci (satış məqsədi olmadan qanunsuz olaraq narkotik vasitələri və ya psixotrop maddələri şəxsi istehlak miqdarından artıq miqdarda əldə etmə və ya saxlama), 315.2 (hakimiyyət nümayəndəsinə zor tətbiq etmə) və 317-2.1-ci (Cəzaçəkmə müəssisələrində və ya istintaq təcridxanalarında saxlanılan şəxslərdən qadağan olunmuş əşyaların hazırlanması) maddələri üzrə cinayət işi başlanıb.

Ə.İnsanov 2005-ci ilin oktyabrında həbs olunub. O, dövlət çevrilişinə cəhd ittihamı ilə həbs edilsə də, sonradan qanunsuz özəlləşdirilmənin təşkilində ittiham edilib. 2007-ci ilin aprelində əmlakı müsadirə olunmaqla, 11 il müddətinə azadlıqdan məhrum olunub. Ə. İnsanovun cəza müddəti ötən ilin oktyabrında başa çatıb.

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Bizim ölkədə köhnə tikililərə münasibətdə qaribə bir həssasiyyət var. Əslində dünyanın çox yerində, xüsusilə Avropa ölkələrində də belədir, amma onların qədim tikililəri ilə bizimkilər arasında ciddi fərq var.

Xalid KAZIMLI

Nəlbəki sunamisi

mətli binaları necə tikib başa götürüblər.

Bizdə o qədər möhtəşəm tikililər olmasa da, əlimizdə olanların çoxunu qoruyub saxlamışıq və yəqin ki, bu sona qədər davam edəcək. Təbii ki, uçulub-dağılanlar da olub və bəzi tikililəri qoruyub-saxlamaq mümkün olmayacaq.

Bununla belə, ölkəmizdə heç bir tarixi əhəmiyyəti olmayan, memarlıq abidəsi sayılmayan, artıq öz ömrünü başa vurmuş, restavratsiyası belə mümkün olmayan tikililər də var ki, onların sökülməsinə də həssas münasibət var.

Məsələn, bir neçə il öncə

"Sovetski"də başlayan söküntü işlərinə həddən ziyadə sərt münasibət vardı. Bir çoxları bu məhəllənin tarixi əhəmiyyətindən danışdırlar.

Söz yox, hansısa bir yaşay-

dirmək olar, nə də o tikililər "qədimi bina" adlandırılacağı dövrə qədər yaşaya bilər. Artıq hər baxımdan köhnəmiş evlərin divarları uçulub tökülməyə məhkumdur.

Ötə yandan, şəhərin yeniləşməsi, abadlaşması, gözəlləşməsi zəruridir, zamanın tələbidir. 80-100 ilin dar-düdüklü küçələri genişlənməlidir, kanalizasiya, kommunikasiya xətləri yenilənməlidir, yoxsa şəhər böyük kəndə oxşayar, yaşanmaz hala gələr.

Ona görə də bu tikinti-söküntü məsələlərinə bir qədər soyuqqanlı yanaşmaq, emosional ovqata qapılmamaq, olayı nostaljiyə daşıymamaq, hər tikinti-söküntüyə siyasi rəng verməmək lazımdır.

Bu baxımdan paytaxtda sökülməsi nəzərdə tutulan məscidin ətrafında yaranan əjotajın yeri yox idi və bunu

dövlətin dinə basqısı kimi yozmaq düzgün deyil.

Son illərdə paytaxtda və əyalətlərdə yüzlərlə məscid tikilib və ya bərpa olunub. Hətta onların içində bütün Qafqaz-

zəl tikinti nümunəsi olub, uzun illər insanlara xidmət edib, amma köhnəlik, onun yerində daha əzəmətli tikmək, yaxud onu kardinal şəkildə restavratsiya etmək daha faydalı

olur.

Avropa və Amerikada ibadət evlərini müşahidə etmiş dostlar danışır ki, onlar zahiri əzəməti ilə seçilən, əsrlərin sınağından çıxmış müvafiq tikililərin fasadını dəyməsələr də, interyerinə müasir dizayn verməyi üstün tuturlar. Hətta ele kilsələr var ki, içərisində tennis kortu, basketbol meydançası, 250-300 nəfərlik banket salonu (həm nikah, həm də vidə mərasimləri üçün), ayrıca brifinq zalı və xor kapellası üçün zallar olur.

Köhnəlikə qapanıb qalmaq olmaz, hər zaman yenilənmək, lazımdır, bir də deyirləri qoruyub saxlamaq.

Bu məscid zamanında gö-

Avropa ölkələrində əsrlərlə yaşlı olan məbədləri, qədim tikililəri göz bəbəyi kimi qoruyub saxlayırlar. Elə olmasaydı, bu gün nə Kolizey qalardı, nə Notrdam kilsəsi, nə Piza qülləsi, nə də Romadakı, Milandakı, Vyanadakı, Parisdəki başqa möhtəşəm tikililər.

İstənilən Avropa ölkəsində yaş 500-ü, 1000-i aşan nəhəng tikililər, arxitektura abidələri var. Bu günün prizmasından baxanda insan heyretlənir ki, 500-700 il əvvəl, inşaat texnikasının ən primitiv dövründə bu qədər əzə-

Qapıdaki saat şekli

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Bakı. Küləkli bir şəhər.
Qumu gözlərə tüpürər...
Yastı damlı evdir hər yan.
Donqarburun adamlardır hara baxsan.
Bakı. Heç kim köçməz bura əylənməyə.
Bakı. Bu dünyanın paltarında yağlı ləkə".

(Vladimir Mayakovskinin "Bakı" şeirindən, 1923-cü il)

Azərbaycan hakimiyyəti guya ölkədə turizmi inkişaf etdirdiyindən danışır, hər iclasda bunu xüsusi vurğulayırlar. Analoqu olmayan turizmdir. Örnək üçün, turisti hosteldən qovursan, bu ucuz və dünyada geniş yayılmış hotel tipini isə "milli mentalitetimizə yad" elan edirsən. Belə çıxır, ölkəmizə gələn turistlər hamısı Azıx mağarasında yaşamalıdır, ya da Qız qalasında. Axı əsl milli mentalitetimiz oralarda gəzişir. (Doğrusu, mən Yaqub Mahmudovun "Tarixi-Yapizm" əsərini yarıya qədər oxumuşam, 44 yaşım var, ancaq bu mentalitetin konkret nə demək olduğunu hələ də bilmirəm. İndən belə öyrənsəm də yəqin xəyri yoxdur - qırxında mentalitet öyrənən, gorunda dövlətçiliyə sadıq olar). Ancaq Azıx mağarası tərslikdən işğal altındadır. Ya da turistlər milli olsun deyə hamısı kəlağayı örtüb yallı getməlidir - Vaqif Səmədoğlunun o uzaqgörən dram əsərindəki çıpaq qızlar kimi.

Yaxud turistləri bəh-bəhlə dəvət edirik, ancaq valyuta-dəyişmə məntəqələrini qanunsuz elan edib bağlayırıq. Guya xarici turist öz ölkəsindən manat alıb gəlib burda xərcləməlidir. Gec də olsa manatın dünya valyutasına çevrildiyini öyrəndik. Halal olsun. Bu münasibətlə Elman müəllimin başına tük əkmək də olar.

Guya alış-verişə maraqlı oymatmaq üçün bəzi dükənləri əlavə dəyər vergisindən azad edə bilərlər. Dünya praktikasında "tax-free" adlanan üsulun tətbiqiymiş. Ancaq yerli istehsal onsuz da yox idi və xarici məhsullara tətbiq edilən bu əcaib milli tax-freeyə görə bankdan ƏDV-ni geri alanda 20 faizini "xidmət haqqı" kimi ödəməlisən. Məzəlidir ki, bir qəzetdə bu temada yazıya taksit işarəsinin - şahmat lövhəsinin şekli qoyulmuşdu. Ya qəzet bu üsulun mahiyyətini qanmayan hökumətə lağ eləmişdi, ya da heç qəzetçilər özləri də «tax-free» anlayışını bilmirdilər. Sünnet eləyən dəlləyin öz ofisinin qapısına saat şekli çəkməyi haqda anekdotdakı kimi. Orda biri dəlləkdən soruşur ki, qardaş, sən bura saat şekli niyə çəkmişən, bəyəm sən saatsızsan? Dəllək deyir bəs nə şekli asmağımı istəyirdin?

Bizim bu turizmi inkişaf etdirməyimiz, ya da Cem Yılmazın diliylə desək, "turizm qatili" olmağımız bir köhnə ata sözlümüzə tam mənərəsini tapmışdır: "Ortasına dəymə, qırağından kəsmə, doğra, doyunca ye".

Doğramaq demişkən, özünü Bakıda yaxşı aparın, çalışın erməni familiyası olan turistlər heç gəlməsin, çünki bizim hotellərdə, sən demə, belə soyadı olanları doğraymışlar. Dəhşətdir. Tükümüz ürpəşir. Tarantinonu Bakıya dəvət etmək lazımdır.

Elə İsveçdə daimi oxucumuz Mahir bəyin məktubu da bu turizmin inkişafı temasındadır: "Sizə yeni bir problemdən yazmaq istəyirəm. Daha çox turist cəlb etmək üçün fərmanlar verilir, ancaq Xarici İşlər Nazirliyi və Miqrasiya İdarəsi buna şiddətli müqavimət göstərir, dövlət başçısını saymırlar. (Bu söhbət artıq İsveçdə də yayılıbsa çox pis - Z.H.) Məsələn, əcnəbi turist Azərbaycana yalnız 1 aylıq viza ala bilər və əgər ölkədə 1 aydan artıq qalmağı fikri varsa, miqrasiya idarəsinə az qala 150 sənəd təqdim etməlidir ki, vizanın vaxtı uzadılsın. Əgər bunu etməzsə onu 500 manat cərimə və 1 il müddətinə ölkəyə giriş qadağası gözləyir. Türkiyə, Rusiya və dünyanın bütün ölkələrində uzunmüddətli viza almaq və ya bitmiş vizanın vaxtını artırmaq çox sadədir. Olmazmı bizdə də əcnəbi uzunmüddətli və çoxgirişli vizaları E-viza (elektron viza, internet üzərindən - Z.H.) vasitəsilə ala bilərlər? Məmmədov uzunmüddətli və çoxgirişli vizalar üçün elə ağır şərtlər qoyub ki, o vizanı almaq imkansızdır. Bunu İsveçdəki Azərbaycan səfirliyinə izah etmək istədim, lakin telefonun dəstəyini asdılar. Bir çox isveçli tanıyıram ki, Azərbaycana gəlib uzun müddət qalmağı, investisiya qoymağı istəyirlər, ancaq viza problemi onlara mane olur".

Rusiya prezidenti Vladimir Putinin "MİR" teleradio şirkətinə müsahibəsində "rəngli inqilablar"la bağlı dedikləri MDB məkanında geniş müzakirələrə səbəb olub. "Sputnik- Azərbaycan"ın Rusiya mediasına istinadən verdiyi məlumata görə, Kreml rəhbəri müsahibəsində deyib ki, Rusiya ölkə daxilində "rəngli inqilablar"ı buraxmadığı kimi, Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına (KTMT) üzv olan ölkələrdə də bunun baş verməsinə imkan verməyəcək.

"Biz dünyanın müxtəlif regionlarında həyata keçirilən və həmin regionlara ciddi qeyri-sabitlik gətirən müxtəlif nəzəriyyələri bilirik. Əlbəttə, biz bunun baş verməsinə imkan verə bilmərik. Rusiya bununla bağlı əlindən gələn hər şeyi edəcək və KTMT-dəki tərəfdaşlarımıza da bu baxımdan dəstək verməyə çalışacağıq" deyib, Putin bildirib.

Qeyd edək ki, iki ay öncə də Rusiyanın müdafiə naziri Sergey Şoyqu "rəngli inqilablar"ın coğrafiyasının genişlənmə ehtimalının olduğunu bəyan etmişdi. Onun fikrincə, bu cür hadisələrin qarşısını almaq üçün qüvvələri birləşdirmək lazım gəlir.

Göründüyü kimi, Rusiya rəhbərliyi regionda inqilab təhlükələrinin ola biləcəyindən ciddi şəkildə ehtiyatlanır. Ekspertlər Putinin son açıqlamasının təsadüfi olmadığını düşünürlər. Onlar hesab edirlər ki, bu fikirlər ötən ayın sonlarında Rusiyanı ağışuna alan antikorrupsiya mitinglərdən qaynaqlanır. Putinin öz ölkəsində baş verə biləcək "rəngli inqilablar"dan qorxuya düşərək, belə fikirləri dilə gətirdiyi vurğulanır. Son açıqlamaları ilə Kreml rəhbərinin özünü MDB məkanının, xüsusilə KTMT ölkələrinin lideri saydığı barədə ara-sıra mövqelərə də rast gəlinir.

Rusiya rəhbərinin bu açıqlamaları Azərbaycan acısından da dəyərləndirilir. Gələn il ölkəmizdə keçiriləcək prezident seçkilərini nəzərə alaraq, əslində Putinin rəsmi Bakıya da mesaj verdiyi qeyd olunur.

Sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli hesab edir ki, Rusiyadan başqa MDB ölkələrinin heç birini "rəngli inqilablar" təhlükəsi gözləmir: "Rusiyada "rəngli inqilablar"ın başvermə ehtimalının kifayət qədər yüksəkdir. Rusiya bu gün nə MDB, nə də KTMT ölkələrinin qayğısına qalmır. Putin bu açıqlaması ilə öz xalqına, daxilində olan etnik millətlərə mesaj göndərir. Çünki son günlər Rusiyada baş verən aksiyaların əslində Dmitri Medvedevə əleyhinə çevrildiyi görünürsə də, Putin rejiminin birbaşa əleyhinə idi. Putini qayğılandıran nə Özbəkistan, nə Azərbaycan, nə də başqa respublikalardır. Onu qayğılandıran bu dəqiqə Rusiyanın talevidir. O qeyd edir ki, "rəngli inqilablar" ictimai-siyasi gərginliyi pozur, gərginlik yaradır. Bu zaman o yəqin ki, Yeltsin dövrünü xatırlayır. Onun dövründə ordunun səviyyəsinin nə qədər aşağı düşdüyü, keçmiş SSRİ məkanında müstəqillik meyllərinin nə qədər gücləndiyi, eləcə də Rusiya daxilindəki Çeçenistan, Tatarıstan kimi ərazilərdə müstəqillik əhval-ruhiyyəsinin nə qədər güclü olması və Yeltsin bu "nə qədər həzm edə bilirsən"ə qədər də müstəqillik götürün" şüarı Putinin yaddaşında möhkəm qalıb. Rusiya

Putin "rəngli inqilablar"dan danışırdı - Kreml qorxudan nədir?

Qabil Hüseynli: "Rəngli inqilablar"ın yetişdiyi ən potensial ölkə Rusiyanın özüdür"

larn əslində Dmitri Medvedevə əleyhinə çevrildiyi görünürsə də, Putin rejiminin birbaşa əleyhinə idi. Putini qayğılandıran nə Özbəkistan, nə Azərbaycan, nə də başqa respublikalardır. Onu qayğılandıran bu dəqiqə Rusiyanın talevidir. O qeyd edir ki, "rəngli inqilablar" ictimai-siyasi gərginliyi pozur, gərginlik yaradır. Bu zaman o yəqin ki, Yeltsin dövrünü xatırlayır. Onun dövründə ordunun səviyyəsinin nə qədər aşağı düşdüyü, keçmiş SSRİ məkanında müstəqillik meyllərinin nə qədər gücləndiyi, eləcə də Rusiya daxilindəki Çeçenistan, Tatarıstan kimi ərazilərdə müstəqillik əhval-ruhiyyəsinin nə qədər güclü olması və Yeltsin bu "nə qədər həzm edə bilirsən"ə qədər də müstəqillik götürün" şüarı Putinin yaddaşında möhkəm qalıb. Rusiya

böyük ərazilərə sahib olmasına baxmayaraq, bundan səmərəli istifadə edə bilmir. Nəticədə xalqın rifah səviyyəsi çox aşağı düşüb. Bu məqamda "rəngli inqilablar"ın yetişdiyi ən potensial ölkə Rusiyanın özüdür. Rus xalqı hər zaman inqilabları sevib və bunun avanqardı rolunu oynayıb. Rusiyanın tarixi inqilablar və yarım inqilablarla doludur. Bu xalq yenilik və inkişafın daim tərəfində olub. Putin rejiminin siyasəti xalqın ziyalı və yuxarı təbəqəsində də ciddi etirazlar doğurmaqdadır. Rus xarakterini nəzərə alsaq, rusların tarixi proseslərdə göstərdikləri inqilab həvəslərini göz önünə gətirsək, deyə bilərik ki, Putini ən çox qayğılandıran "rəngli inqilablar"ın MDB məkanına yayılması deyil, Rusiya da baş verə biləcəyidir. Faktları diqqətlə öyrəndikcə görürük ki,

Rusiya hər gün bir az da "rəngli inqilablar"la doğru sürüklənir. Müdafiə naziri Şoyqunun ondan əvvəl bu tipli açıqlamalar verməsi, yenə də mənə elə gəlir ki, Rusiyaya bir işarədir. Düzdür, Rusiya MDB məkanında demokratik meyllərin yayılmasına ən çox engel olan dövlətdir. Düşünürəm ki, kimlərsə MDB məkanında "rəngli inqilablar"ı həyata keçirmək istəyirsə, öncəliklə Rusiyadan başlamalıdır. Çünki bu ölkə irticanın və avtoritarizmin dayağıdır. Başqa ölkələrdə inqilabların baş verməsinə mane olan başlıca qüvvədir. Şoyqunun nə deməsindən əslilə olmayaraq, fikirlərimdə qalırım. Bu sözlər hazırkı Rusiyanın mövcud situasiyasına uyğun şəkildə deyilir. Bu ölkəyə tətbiq edilən sanksiyalar iqtisadiyyatı çök-

dürüb, əhalinin maddi rifahı da xeyli aşağı düşüb, nəticədə əhalinin narazılıqları getdikcə güclənir. Bu amilləri nəzərə alaraq, "rəngli inqilablar"ın Rusiyanı hədəf seçə biləcəyini ehtimal etmək olar. Bir fakt da qeyd edim ki, hazırda regionda ən böyük təhlükə terrorla bağlıdır. Bunu son zamanlarda baş verən terror hadisələrinin Mərkəzi və Orta Asiya mənşəli terrorçular tərəfindən törədilməsi faktı ilə qeyd etmək olar".

Politoloq "rəngli inqilablar"ın Azərbaycana təhlükəsindən də söz açdı: "Açıq, ölkəmiz acısından bunu görmürəm. Çünki Azərbaycanda ictimai fəallıq yoxdur. İqtisadi cəhətdən inkişaf da digər dövlətlərdən fərqlənir. Yaxınlarda müxalifət mitinq keçirdi, aksiyada cəmiyyəti hərəkətə gətirə biləcək elektoral baza olmadı. Bütün bunlar onu göstərir ki, Azərbaycan hələ belə dəyişikliklər üçün yetişməyib".

Xatırladaq ki, son 13 ildə regionun bir sıra ölkələrində "rəngli inqilablar" adı ilə dövlət çevrilişləri baş verib. Bunlardan Gürcüstandakı "qızılgül", Qırğızıstandakı "zanbaq", Ukraynadakı "narıncı", Tunisdəki "yasəmən" və Misirdəki "nilufər" inqilablarını qeyd edə bilərik.

□ **Cavanşir ABBASLI**

“Bir millət iki dövlət”: referendum sonrası əsas gözlənti

Türkiyədəki 16 aprel referendumuna bir neçə gün qalır. Referendumun nəticəsi müsbət olarsa, - böyük ehtimalla belə də olacaq, - o zaman ölkənin siyasi idarəçilik sistemi yeni nəfəs qazanmış olacaq. Türkiyə dövləti daha effektiv və daha mükəmməl idarəçilik mexanizminə qovuşacaq. Yaşadığımız olduqca mürəkkəb və təhlükəli dövərdə konstitusiyaya islahatı qardaş ölkənin gücünə güc qatacaq bir dəyişiklik olacaq.

Bu da ən əvvəl o anlama gəlir ki, Ankara özünün regiondakı həyati maraqlarını qorumaq üçün əlavə rəzaqlar və daha güclü söz sahibliyi əldə edə biləcək. Öz növbəsində Türkiyənin dövlət olaraq yeni mərhələyə qədəm qoyması sövq-təbii Azərbaycana və onun problemlərinə də təsirli ötürməyəcək. Bizim ən böyük problemimiz isə əlbəttə ki, işğalçı Ermənistanlardır.

Bu arada Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan 16 aprel referendumu ilə bağlı təbliğat kampaniyası çərçivəsində Ərzurumda etdiyi çıxışında Azərbaycanın əsas problemi kimi Qarabağ probleminə də dəxli olan mühüm bəyanat verib. Türkiyə lideri deyib: “Ankara bundan sonra da Türkiyənin birliyini, stabilliyini və ərazi bütövlüyünü pozmaq istəyənlərə qətiyyətlə müqavimət göstərəcək. Qara və Aralıq dənizlərində mövqelərimizi vermək Türkiyənin öz ərazilərini itirməsinə səbəb olacaq. Bu, tamamilə aydındır. Türkiyənin təhlükəsizliyi Balkanlar və Qafqazdan başlayır. Türkiyə bu reallıqları nəzərə almalıdır”.

Belə bir açıqlama əslində Ankaranın müstəqil xarici siyasət kursunu gücləndirəcəyinin bir anonsudur və mahiyyət etibarilə Rusiyaya, Qərba və İrana ünvanlanıb. Çünki adicəkilən regionlarda əsasən Rusiya, ABŞ və İran fəaldır. Yaxud bu, ən azından, sadalanan bölgələrdə Türkiyə ilə hesablaşmağın zəruri olduğunun anonsudur.

Qafqaza, daha dəqiqi, Cənubi Qafqaza gəlincə, bəllidir ki, Moskva buranı özünün “həyati maraqlar” sferası hesab edir. On illərdir Güney Qafqazda mövcud olan etnik-ərazi münasibətlərindən də Kreml məhz regiondakı siyasi, hərbi dayaqlarını möhkəmlətmək üçün istifadə edir.

Lakin Ərdoğanın son açıqlaması göstərir ki, Türkiyə prezidenti üsul-idarəyə keçəndən sonra bu bölgəyə yönəlik daha aktiv siyasət izləyəcək. Bu da faktiki şəkildə Qarabağ məsələsində qardaş ölkənin çevik siyasi kurs yürüdücəyi anlamına gəlir. Bakıya yeni Qarabağ zəmanəti mahiyyəti

Ankaradan mühüm Qarabağ zəmanəti

“Qafqazdan çıxmayaçağıq...”

Qardaş ölkədən Bakıya və Moskvaya önəmli aprel mesajı gəldi; prezident Ərdoğanın “Təhlükəsizliyimiz Qafqazdan başlayır” bəyanatının pərdəarxasındakı incə çatdırışlar; **erməni analitik:** “Ermənistan artıq dövlət olaraq mövcud deyil, zaman əleyhimizə işləyir...”

daşıyır. Demək, Türkiyənin Ermənistan münasibətdə də daha sərt və prinsipliyə əsaslanaraq siyasət aparmasının şahidi ola bilərik.

Söz yox ki, Ankara ilə Moskva arasında son aylar əlaqələr xeyli istiləşib. Ancaq Suriya böhranı, Bəşər Əsədə qarşı son məlum münasibət göstərdi ki, iki ölkənin regional siyasətləri heç də həmişə üst-üstə düşmür, münasibətlər heç də həmişə rəvan getmir, hərənin öz maraqları var. Ayrı sözlə, Rusiya və Türkiyə nə qədər bir-birini strateji tərəfdaş elan eləsə də, onlar həm də regional rəqiblərdir və obrazlı ifadə eləsək, “məhrəban düşmənlər” olaraq qalırlar.

Cənubi Qafqazda söz düşəndə Rusiyanın marioneti və vassalı Ermənistanın bölgədə tənqidatçı, qeyri-konstruktiv mövqeyindən söz açmamaq olmur. Əfsuslar olsun ki, Rusiya İrəvanın öz qonşularına qarşı ərazi iddiaları və işğalçılıq siyasətindən öz maraqları naminə, bölgədə möhkəmlənmək üçün məharətlə istifadə etməkdə davam edir. Ermənistan isə bu zaman heç fərqi nə də varmır ki, qarşılığında onun qazandığı yalnız - əsgər

meyitləri, iqtisadi səfalet, izolasiya rejimi, ölkədən güclü miqrasiya axını, itirilmiş müstəqillikdir. Erməni ekspert çevrələrində bununla bağlı SOS siqnalları çoxdan verilir.

“Cənubi Qafqaz haqda artıq heç kim danışmır, onu heç kim maraqlandırmır. Təəssüf edirəm, amma Ermənistan artıq dövlət olaraq mövcud deyil. Ermənistan bundan sonra - suveren dövlət deyil, yalnızca Rusiyanın tərkib hissəsi, bir parçasıdır”. Musavat.com-un məlumatına görə, bu sözləri tanınmış erməni analitiki İqor Muradyan 1 in.am nəşrinə müsahibəsində deyib.

Onun sözlərinə görə, bir müddət sonra Ermənistanın suverenliyi məsələsi BMT-də qaldırılacaq: “Yəni biz həqiqətənmi suveren dövlətlik, Qərbi dünyasının dostu yoxsa NATO və ABŞ-ın rəqibiyk? Bax, o vaxt artıq gec olacaq, hər şey itirilmiş olacaq”. Muradyan hesab edir ki, Avropa illər öncə Ermənistanı hansı münasibətdə idisə, bu gün də eyni münasibətdədir: “Heç bir dəyişiklik yoxdur və bu xüsusda prinsipliyə dəyişiklik olma-yaacaq”.

“Bu gün zaman bizim əley-

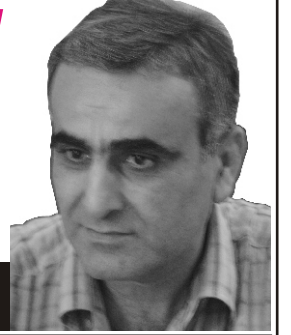
himizə işləyir. Biz isə başımızı seçkilərə qatmışıq. Konstitusiyaya da ona görə dəyişdirilib ki, Ermənistan Rusiyadan daha güclü asılılığa düşsün”, - deyər erməni politoloq vurğulayıb. Son parlament seçkilərini şərh edən Muradyan “Seçkiləri fikir vermək lazım deyil, bu, gülməli bir tamaşa oldu” deyib.

Ötən yazılarımızda vurğuladığımız kimi, Ermənistanın son parlament seçkilərinin əsas qalibi faktiki surətdə Rusiyadır. Çünki bu seçkilər işğalçının Rusiyadan daha güclü vassal asılılığına gətirəcək. Demək, özünü regionda bir qədər də komfort hiss edəcək Rusiya “həyati maraqları”nı qorumaq naminə Türkiyə ilə, Azərbaycanla daha həssas münasibətdə olacaq.

Bir yandan yaxşıdır, çünki Kreml Ankara və Bakı ilə ortaq təmas nöqtələrini Ermənistanı tapmalı olacaq. Söhbət həm də Dağlıq Qarabağ konfliktindən gedir. Yada salmaq ki, prezident Ərdoğan mart ayında Rusiyaya etdiyi səfər zamanı da Rusiya-Türkiyə-Azərbaycan üçlü formatının yaradılmasının zamanı çatdığını söyləmişdi.

□ Siyasət şöbəsi

Biz də “evet” deyirik!

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Türkiyədə 16 aprel referendumuna iki gün qaldı. Aprel referendumu heç şübhəsiz, tarixi önəm kəsb edir. Çünki cavab “evet” olarsa, - yəqin ki, belə də olacaq, - bu, ölkənin cümhuriyyətçilik dövründə böyük bir mərhələnin adlanması, eyni zamanda ondan da böyük və mühüm bir dövrün başlanması demək olacaq.

Əksər siyasi təhlilçilərə görə də prezidentli üsul-idarəçilik mövcud regional və beynəlxalq şərtlər, bölgədə gedən mürəkkəb və təhlükəli proseslər fonunda qardaş ölkə üçün daha məqbuldur. Ona görə ki, indikindən xeyli mükəmməl və çevik idarəçilik forması vəd edir. Belədirsə, niyə də ən yaxşısına, daha güvənlisinə doğru gedilməsin, can atılmasın?

Yəni bu, qətiyyətlə konkret bir şəxs - hazırkı prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın hakimiyyət hərisliyindən deyil, sürətlə dəyişən dünyamızda dövlətçiliyi daha effektiv və proqnozayətli eləmək amacından doğan addımdır. Başqa sözlə, konstitusiyaya dəyişiklik zərurəti korporativ maraqların fəvqündə duran reformaya olmaqla, sifirliyə hesablanıb.

Odur ki, Türkiyə dövlətini daha güclü və çevik edəcək, qabağa aparacaq bu dəyişikliklərə biz də “evet” deyirik. Biz Türkiyəni gücləndirəcək istənilən islahata “evet” deyirik. Deməyə bilmərik. Bu, hansısa siyasi qüvvəyə, siyasətçiyə, şəxsə yox, Türkiyəyə “evet” deməkdir.

Rəcəb Ərdoğan, AKP iqtidarı bu gün var, sabah yoxdur. Fəqət, Türkiyə dövləti var, olacaq, yaşayacaq. O üzəndən çox önəmlidir ki, bu dövlət növbəti iqtidarlara və nəsillərə indikindən güclü, indikindən modern bir idarəçilik sistemi və təcrübəsi saxlasın.

Təbii ki, “bir millətin ikinci dövləti” kimi Azərbaycanın da uzaq perspektivdəki strateji maraqlarına tam uyğun gələn bir keçiddir. Zira, Türkiyənin artan gücü - Azərbaycanın artan gücü demək. Türkiyənin ayağına dəyən daş - Azərbaycana dəymiş daş kimi. Bizim Türkiyədən başqa kimimiz var ki. Bu, qətiyyətlə pafos deyil. Bir anlığa təsəvvür edək ki, yanımızda Türkiyə çaplı bir yaxın müttəfiq, dövlət yoxdur. Ən azından, Qarabağ məsələsində vəziyyətimiz, halımız necə olardı?

Biz güclü, bütöv, demokratik Türkiyəyə əlbəttə ki, “evet” deyirik. Biz həm də o səbəbə “evet” deyirik ki, Türkiyə türk dünyasının qos-qoca dövləti olaraq ən öndə gedənimizdir, qürur yerimizdir, bununla bahəm, örnək götürəcəyimiz, zəngin dövlətçilik təcrübəsindən həmişə faydalana biləcəyimiz tək cümhuriyyətdir.

16 aprel referendumunun əhəmiyyətini Türkiyənin güclənməsini istəməyən, Türkiyəni sevməyən bəzi xarici çevrələrin reaksiyasından da asanca görmək olar. Ərdoğanın antipatiya ilə məharətlə pərdələnmiş bu əndişənin arxasında əslində məkrli bir anti-Türkiyə hədəfi dayanır.

Əcəba, sifir türk xalqının edəcəyi seçimdən və bu seçimin “evet” olacağından nədən böyük bir təlaşlanma var həmin çevrələrdə? Niyə Türkiyənin daxili məsələsi bunca rahatsızlıq doğurub bəzi demokratiya paytaxtlarında? Türkiyədə demokratiyaya təhlükəmi var? Xeyr. Ölkədə bütün mövqelərin ifadə olunması, təbliğat və antitəbliğat üçün zəruri şərtlər təmin edilib. Bəlkə səsvərməyə hiylə qatılacaq? O da gözlənilir. O zaman nə? Prezidentli üsul-idarə nədən Fransa üçün, ABŞ üçün məqbuldur, Türkiyə üçün yox?

Yeganə səbəb, deyildiyi kimi, qardaş ölkənin konstitusiyaya dəyişikliyi ilə daha güclü məmləkətə çevirmə perspektivi. Vəssalam. Elə isə məlum çevrələrə “hayr”, Türkiyəyə isə bir daha “EVET” deyəlim.

Yola davam, Türkiyə!..

ABŞ-ın Azərbaycandakı səfiri Robert Sekutanın Suriya məsələsi ilə bağlı səsləndirdiyi son açıqlama diqqət çəkib. Amerikalı diplomat açıq şəkildə deyib ki, Azərbaycan Suriyada dinc təşəbbüslərə dəstək verməlidir. "Bizim gözləntimiz bundan ibarətdir. Biz istəyirik ki, Suriyada Bəşər Əsədin həyata keçirdiyi mənfur siyasətin qarşısının alınmasında Azərbaycan da köməklik etsin" deyərək, səfir bildirib.

Qoşulmayanlar Hərəkatının üzvü olaraq Azərbaycanın bir sıra həssas dövrlərdə neytrallığını qoruyub-saxlaması ölkəmizi risklərdən sığortalayıb. Vaxtilə İran ətrafında gərgin situasiya yarananda da Bakı qonşusuna qarşı güc tətbiqi prosesində iştirak etməyəcəyini deməklə təhlükəli proseslərdən özünü sığortalamağı bacarmışdı. Ancaq görünən budur ki, Vaşinqton-Moskva gərginliyinin pik həddə çatdığı bu günlərdə hər iki nəhəng Bakını öz yanında görmək istəyir.

Bir neçə gün əvvəl Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi Nikolay Patruşevin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətinin Azərbaycan rəhbərliyi ilə görüşlərində də Suriya məsələsi əsas müzakirə mövzusu olmuşdu. Şübhə yox idi ki, rus yetkilinin Azərbaycandan istədikləri var. Ancaq ardınca amerikalı səfir də aydın şəkildə ölkəsinin istəyini dilə gətirdi. Belə görünür ki, Azərbaycan növbəti dəfə "iki od arasında" qalıb. Belə bir məqamda Bakının hansı mövqedən çıxış etməli olduğu, kimin yanında dayanmalı olduğu haqda mülahizələr səslənir. Konkret mövqə bildirilməyən zəruri olduğunu deyənlərlə yanaşı, fərqli düşüncələr də var.

Politoloq Elxan Şahinoğlu "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycan Suriya məsələsində seçim qarşısında qalmayıb: "Kimsə rəsmi Bakıdan Suriya məsələsində onun yanında olmasını istəmir. Kimsə "Azərbaycan bizim yanımızda olsun" deyərək, ancaq bu istəkdir, tələb deyil. Bizim Yaxın Şərqdə özəl maraqlarımız yoxdur. Biz Suriyada nə Əsədi dəstəkləyirik, nə də onu devirməyə çalışan qüvvələrin yanındaydıq. Suriya ilə bağlı yeganə istəyimiz bu dövlətin ərazi bütövlüyünü qorumasıdır. Bu yanaşmamız isə Rusiya, Türkiyə, hətta Amerikanın da maraqları ilə üst-üstə düşür. Azərbaycanın əsas problemi işğal altındakı torpaqların azad etməkdir. Bütün diplomatik fəallığımız bu məsələnin həllinə yönəlib. Əlbəttə, biz dünyada baş verən proseslərlə maraqlanmırıq. Ancaq bu o demək deyil ki, hər problemlə bağlı rəsmi münasibət ortaya qoyulmalıdır. Məsələn, Qazaxıstan ərazi etibarilə Azərbaycandan böyükdür. Astana Moskvanın müttəfiqi olmasına baxmayaraq, Suriya məsələsində mövqə ortaya qoymur. Astana heç zaman açıqlamır ki, Suriya məsələsində

Azərbaycan yenə "iki od arasında": Bəşər Əsəd məsələsində nə etməli?

Rusiyanın yüksək çinlisinin Bakı səfərindən sonra Amerika səfiri rəsmi Bakını Suriya siyasətində Qərbin yanında görmək istədiklərini dedi

Rusiya və Amerika düz və ya yanılışdır. Eləcə də Azərbaycan üçün bu keçərlidir". **E.Şahinoğlu hesab edir ki, diplomatiyada bəzən susmağa da ehtiyac var:** "Məsələn, ötən il yüksək rütbəli diplomatlarımızdan biri Bəşər Əsədi qanuni hakimiyyət ad-

landırmışdı. Əslində bu açıqlamaya ehtiyac yox idi. Bir çox ölkə Bəşər Əsədi legitim prezident saymır, çünki minlərlə vətəndaşının qətlinə səbəb olub. Azərbaycanın strateji müttəfiqi Türkiyə də Əsədi qanuni prezident saymır. Belə olan halda biz niyə Əsə-

di qanuni prezident adlandırmalıyıq? Bunu deməyə bizi heç bir amil məcbur etmir, bunu deyəndə isə tərəfdaşlarımız narazı qalır. Ona görə də Suriya ilə vəziyyətə rəsmi səviyyədə verəcəyimiz cavab yalnız bu olmalıdır: "Azərbaycan Suriyada müharibənin sona çatmasını və bu ölkənin ərazi bütövlüyünü istəyir". Bundan artıq verilən açıqlama Azərbaycana zərər verə bilər".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli isə dedi ki, vəziyyət kritik olsa da, çıxılmaz deyil: "Azərbaycanın Suriya böhranının həlli ilə bağlı mövqeyi ortadadır. Bütün hallarda rəsmi Bakı beynəlxalq hüququn prinsiplərindən çıxış edir və edəcək. Suriya böhranının hüquqi həlli isə BMT Təhlükəsizlik Şurasında qəbul olunacaq sənədlərdən asılıdır. Əgər

hazırda Suriya böhranında tərəf olan ölkələrdən hər biri, daha dəqiq desək, ABŞ və Rusiya razılığa gəlməyəcəklərsə, deməli, BMT Təhlükəsizlik Şurasında hər hansı bir sənəd qəbul olunmayacaq. Çünki BMT TŞ üzvlərinin veto hüququ var". **Ekspertin fikrincə, digər tərəfdən, Azərbaycan həm Rusiya, həm də ABŞ-ın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə münasibətindən bu məsələdə də yararlanıla bilər:** "Həmsədr ölkələr işğalçı ilə işğala məruz qalan arasında fərq qoymadan "tərəflər razılığa gəlsinlər" dediyi kimi, Azərbaycan da "tərəflər razılığa gəlsin" prinsipi ilə çıxış edə bilər. Biz hər zaman olduğu kimi, beynəlxalq hüququn prinsiplərinə əsaslanmalıyıq. BMT TŞ-nin qətnamələrini əsas götürməliyik".

□ Cavid TURAN

"AB Azərbaycan insanının Avropa dəyərlərinə yaxın olmasını istəyirsə, vizanı ləğv etsin"

Zahid Oruc: "Proses artıq bizim iradəmizdən kənarında getməkdədir"

Avropa Birliyinin (AB) Gürcüstan kimi Azərbaycandan viza rejimini ləğv edə biləcəyi haqda məlumatlar yayılıb. Lakin bildirilir ki, bundan ötrü AB-nin Azərbaycanla həm demokratiya, həm qanunvericilik bazasının yaradılması üçün şərtləri var. Qurum Azərbaycanda siyasi islahatların dərinləşdirilməsini və ölkəmizin Ümumdünya Ticarət Təşkilatına üzvlüyünü istəyir. Azərbaycanla bağlı prosesin gediş və hansı sonucların gözlənildiyini barədə ortaya çıxan suallarımızı deputat Zahid Oruc cavablandırdı.

Onun sözlərinə görə, təşkilatla Azərbaycan arasında əməkdaşlıq ölkəmizin müstəqilliyi dövründə bütün dövrlərdə olub: "2013-cü ildən Ukrayna ətrafında məlum hadisələr AB ilə yaxın qonşuluq layihəsi çərçivəsində yer alan ölkələr arasında münasibətləri dəyişirdi. Çünki bu dövlətlərin özünün xarici siyasət istiqamətləri bir-birindən kəskin şəkildə fərqlənməyə başladı. Hətta GUAM çərçivəsində qeyd etdiyimiz siyasətin vahid-

liyini qorumaq mümkün olmadı. Çünki ona qədər Ukrayna ərazisinin bir hissəsi işğal olunmamışdı. Yerdə qalanlarının isə vəziyyəti bellidir. Belə olan təqdirdə Azərbaycan regional şəraiti dəyərləndirərək AB ilə münasibətləri strateji əməkdaşlıq formatına keçirmək üçün fərqli müqavilə imzalanmasını təklif etdi. Bu, artıq Brüssel tərəfindən anlayışla qarşılandı və bu istiqamətdə yaxın günlərdə yeni sənədin imzalanması gözləniləcək".

Deputat düşünür ki, artıq AB-nin Gürcüstan və Ukrayna ilə bağlı viza rejiminin ləğvi qarşısında sona bu yöndə Azərbaycanla da addımları qətişdirməyə ehtiyac var: "Doğrudur, bəziləri Azərbaycanın buna hazır olmadığını iddia edir. He-

sab edərəm ki, bu, çox yanlış mülahizədir. Birincisi, ona görə ki, Azərbaycan AB-nin ən etibarlı iqtisadi tərəfdaşdır. Bizim xarici ticarət dövriyyəmizdə bu ölkələrin nə qədər mühüm yer tutduğunu rəsmi statistik göstəricilərlə sübuta yetirmək mümkündür. İkincisi, biz AB ilə münasibətlərimizin mühüm bir hüquqi və siyasi dövrünü arxada qoymuşuq. Lakin bölgədə həssas şəraiti də qətiyyətlə inkar etmək mümkün deyil. Açıq şəkildə demək lazımdır ki, bu münasibətlər bölgədə bir sıra dövlətləri ciddi şəkildə narahat etməkdədir. Həm də onlar bunu pragmatik iqtisadi maraqlarla izah edirlər. Məsələn, Rusiya bəyan edir ki, Ukraynanın AB ilə iqtisadi əlaqələri onların məhsullarının gömrük rüsumu olmadan Rusi-

ya məkanına daxil olması kimi bir vəziyyət yaradır ki, bu, onlar üçün milyardlarla dollar itki deməkdir. Hesab edərəm ki, AB bu illər ərzində Azərbaycanın etibarlı enerji, iqtisadi tərəfdaşlığına, qət edilmiş siyasi yolun böyük bir hissəsinə rəğmən, Azərbaycan vətəndaşlarına da viza rejiminin ləğvi qərarını verməlidir. Gerçəkdən onlar istəyirlərsə ki, Azərbaycan insanı Avropa dəyərlərinə daha yaxından qovuşsun, Avropanın hüquqi və siyasi arealında özünü yaxşı hissə etsin, digər məkanlar və dəyərlər fərqi müqayisəli bir şəkildə öz həyatında yaşasın, viza rejiminin ləğvinə getməlidirlər. İndi Azərbaycan vətəndaşları Şengen vizası almaq üçün xeyli sərt prosedurlardan keçməli olurlar. Hər bir vətəndaş öz bank hesabına 3 min dollardan yuxarı vəsait qoymalıdır. Bir sıra hallarda Azərbaycan vətəndaşları həmin vizanın alınması üçün rüşvət tələbi ilə də üz-üzə qalırlar".

Viza rejiminin ləğvi üçün Azərbaycanla qoyulan öhdəliklər və şərtlərə gəlincə, Z.Oruc qeyd etdi ki, bu şərtlərin qəbulunun Azərbaycanın siyasi, hüquqi, iqtisadi proseslərinin AB-nin inhisarına keçəcəyi barədə düşüncələr məsələyə səthi yanaşmadır. Narahatlığa əsas yoxdur: Azərbaycanla AB arasında viza rejiminin ləğvinin Azərbaycanın AB-yə inteqrasiyasına ciddi yol açacağından Rusiyanın narahatlığına və Moskvanın bu prosesə mane ola biləcəyinə gəlincə, deputat dedi ki, bu məsələləri Rusiya hakimiyyəti ilə anlayışla müzakirə etmək mümkündür: "Azərbaycan bu illər ərzində Rusiyadan özünə təhlükə gözləmədiyi kimi, biz də anti-Moskva blokla-

rında yer almamışıq, Qərb dövlətlərinin Kreml əleyhinə sanksiyalarını müdafiə etməmişik. Əksinə, bir sıra hallarda Avropa Şurasında o mövqeyi sərgiləmiş ki, konfrontasiya regional gərginliyi artırır və təhlükəsizliyə zərər vurur. Zamanında İranla da bağlı mövqələrimizi bu şəkildə göstərmişik. Rusiyanın öz vətəndaşlarının investisiya qoyma və digər iqtisadi əlaqələrində AB-yə üz tutma çox ciddi şəkildə müşahidə edilir. Bizim üçün də AB ilə əməkdaşlıqda sifətli iqtisadi, hüquqi, siyasi əlaqələr önəmli-dir. Azərbaycan AB ölkələrinin hərbi bazalarını gətirib Kürdəmirə, Nasosnida yerləşdirməyi təklif eləmir. Viza rejiminin ləğvi bunu nəzərdə tutmur. Biz AB ilə əməkdaşlığı ABŞ tanklarının gəlib sərhədimizdə keşik çəkməsi müstəvisində nəzərdə tutmuruq. Azərbaycanın AB ilə əməkdaşlığı Rusiya əleyhinə koridorun qurulmasında iştirak kimi nəzərdə tutulmur. Azərbaycan belə bir xarici siyasət doktrinasına malik deyil. Azərbaycan ərazisində bu cür xarici hərbi bazaların yerləşdirilməsinə qarşı Hərbi Doktrinada, Milli Təhlükəsizlik Konsepsiyasında müddəa var. AB arealında Azərbaycanın tam hüquqlu üzvlüyü şübhəsiz ki, bu bölgənin arxitekturasına təsir edər, ancaq proses artıq bizim iradəmizdən kənarında getməkdədir. Bu bölgənin dövlətləri dəqiq seçimlərini edirlər. Biz də özümüzə başqa xarakterli öhdəliklər götürmədən, sifətli iqtisadi, siyasi, vətəndaşlarımızın gediş-gəlişini asanlaşdıran münasibətlərə gedəcəyimiz halda bundan heç bir tərəf itirməyəcək. Çox ümidvaram ki, AB tərəfindən müsbət qərar verəcək".

□ Etibar SEYİDAĞA

Bu həftə ölkəmizə bir sıra mühüm səfərlər gerçəkləşdi. Rusiyanın Xəzərdə hərbi təlimlər keçirdiyi günlərdə bu ölkənin Təhlükəsizlik Şurasının katibi Nikolay Patruşev Azərbaycanda oldu. Həmin ərəfədə Rusiyanın məşhur televiziya jurnalisti Vladimir Solovyovun Bakı səfəri gerçəkləşdi.

Türkiyə Hərbi Dəniz Qüvvələrinin komandanı Bülend Bostanoğlu isə aprelin 12-də Azərbaycana üç günlük səfərə gəldi. Qardaş ölkənin donanma admiralının paytaxtımıza səfəri geniş müzakirələr doğurdu. Səfərlə bağlı bir sıra fikirlər meydana çıxdı. Ekspertlər bu səfəri qardaş ölkənin ən yaxın müttəfiqi olan Azərbaycana növbəti dəstəyi kimi xarakterizə elədilər.

B.Bostanoğlunun Rusiyanın Xəzərdəki təlimləri və Patruşevin Azərbaycan səfəri ilə bir vaxtda ölkəmizə gəlişinin təsadüf olmadığı deyilir. Rusiyanın Xəzərdəki "əzələ nümayişi" nə rəsmi Ankaranın bu şəkildə cavab verdiyi vurğulanır. Göründüyü kimi, NATO ölkəsi olan Türkiyənin donanma admiralının səfəri ən müxtəlif mövqelərə yol açıb.

Politoloq Elxan Şahinoğlu ard-arda gerçəkləşən səfərlərə bağlı bunları düşünür: "Rusiya Azərbaycan səfərlərinin sayı artıb. Prezident İlham Əliyev aprelin 10-da Bakıdakı iqtisad forumunda Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibi Nikolay Patruşevi qəbul etdi. Görüşdə iki ölkə arasındakı

münasibətlərin siyasi, iqtisadi, təhlükəsizlik, humanitar tərəfləri müzakirə olundu. Bu görüşdə Nikolay Patruşev maraqlı fikir söylədi. O dedi ki, əlaqələrimizin inkişafında təhlükəsizlik məsələlərinin rolu böyükdür: "Təhlükəsizlik təmin olunarsa, iqtisadi, mədəni və bütün digər sahələrdə əməkdaşlığın inkişafında hər hansı bir problem ola bilməz". Belə görünür ki, Moskva Azərbaycanla əməkdaşlıqda təhlükəsizlik məsələsini bütün digər proseslərin önündə qoyur. Bəlkə də bu, Rusiyanın rəsmi Bakıya "müharibəyə başlamayın" mesajıdır ki, bu fikri Patruşev də Azərbaycan paytaxtında səsləndirib. Patruşevdən bir gün əvvəl isə İlham Əliyev Rusiyanın məşhur televiziya jurnalisti və Rusiyanın dövlət televiziya kanalında əsas talk show aparıcısı Vladimir Solovyovu qəbul etdi. Solovyov ilk dəfədir Bakıya gəlib. O, Azərbaycan və Türkiyəni sevmir, proqramlarında qatı antitürkçü kimi çıxış edir və Ermənistanın, o cümlədən Dağlıq Qarabağ separatçılarının mövqeyini dəstəkləyir. Bu mə-

Türkiyə admiralının Bakı səfəri - pərdəarxasında nələr olub?

Elxan Şahinoğlu: "Azərbaycan ABŞ və Türkiyədən real dəstək ala bilər"

nada Solovyovun Bakıya gəlişi xeyli suallar yaratdı. Həm də Solovyov qeyri-qanuni olaraq Dağlıq Qarabağda olub. Belə şəxslər isə Azərbaycan XİN-in qara siyahısına salınır və üzr istənilmədən Azərbaycan ərazisinə buraxılmır. Vladimir Solovyov isə Bakıdan Moskvaya qayıtdıqdan sonra Dağlıq Qarabağa səfərlərinə görə heç kimdən üzr istəmədiyini dedi. Görünür, rəsmi Bakı Vladimir Solovyovu Bakıya dəvət edib pre-

zidentlə görüşdürməklə onun Azərbaycan əleyhinə çıxışlarını neytrallaşdırmaq istəyir. Yəni Bakıya gəlib Azərbaycan prezidenti ilə görüşən şəxs bundan sonra Azərbaycan əleyhinə danışmamalı, Dağlıq Qarabağ mövzusunda balanslı mövqeyə nümayiş etdirməlidir. Bunun məhz belə olacağını Solovyovun talk show proqramlarındakı gələcək verilişlərindəki çıxışları göstərəcək. Məsələn, Rusiyanın əsas millətçi siyasətçisi Vla-

dimir Jirinovski də ötən il Bakıya dəvət olunmuşdu. O, Bakıda prezident İlham Əliyevlə görüşdükdən sonra Azərbaycan əleyhinə danışmır".

Politoloq hesab edir ki, B.Bostanoğlunun Bakı səfəri Azərbaycanın balanslaşdırılmış xarici siyasətinə də uyğundur: "Bülent Bostanoğlunun Bakıya səfəri yerinə düşdü. Bu, rəsmi Bakının balanslaşdırılmış xarici siyasətinə də uyğundur. Bakıya gələn rusiyalı rəsmilərin müxtəlif istek və tələbləri ola bilər, ancaq əlverişlidir ki, Azərbaycanın başqa tərəfdaşları da var. Bu mənada türkiyəli generalın Bakıya gəlişi Rusiya Təhlükəsizlik Şurasının katibinin səfərini balanslaşdırmağa imkan verdi. Rusiya Xəzərdə hərbi imkanlarını genişləndirir. Heç bir Xəzəryanı dövlət buna etiraz etmir. Ancaq əgər Rusiyanın

Xəzərdə hərbi qüdrətini artırmaq hüququ varsa, başqa ölkələrin də oxşar hüququ var. Eynilə Azərbaycan da strateji tərəfdaşlarının köməyi ilə Xəzərdə hərbi imkanlarını artırmaq hüququna malikdir və bu məsələdə Azərbaycan ABŞ və Türkiyədən real dəstək ala bilər. Yəni bu iki dövlət Azərbaycan hərbi donanmasının inkişafında bizə yardım edə bilərlər. Elə türkiyəli generalın da Bakıya səfəri ona işarədir ki, Türkiyə Azərbaycan hərbinin müxtəlif istiqamətlərində inkişafı məsələlərində dəstəyini əsirgəməyəcək. Rusiya Azərbaycana yalnız silah satır, ordumuzun inkişafı məsələlərində heç bir rol oynamır. Buna bizim ehtiyacımız yoxdur. Çünki Rusiya işğalçı Ermənistanın hərbi müttəfiqidir. Azərbaycanın ordu quruculuğu sahəsində Türkiyə, ABŞ və NATO ilə əməkdaşlığını genişləndirməyə və bu ölkələrin təcrübəsini öyrənməyə ehtiyacı var".

□ **Cavanshir ABBASLI**

Qazaxıstan ruslaşmadan xilas olmaq istəyir

Nazarbayevin kiril əlifbasından imtina ilə bağlı qərarının arxasında dayanan hədəflər

Ötən həftə Azərbaycanda səfərdə olan Qazaxıstan prezidenti Nursultan Nazarbayev rəhbəri olduğu ölkənin əlifbasını dəyişir və kiril qrafikasından imtina edir. Belə ki, Nursultan Nazarbayev latın əlifbası əsasında Qazaxıstan əlifbasının hazırlanması ilə bağlı sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, 2025-ci ilədək Qazaxıstanda bütün sənədləşmələr latın əlifbası ilə aparılmalıdır. Nazarbayev deyib ki, 2018-ci ildən Qazaxıstan məktəblərində yeni əlifbanın tətbiqi ilə bağlı mütəxəssislər hazırlamaq lazımdır və orta məktəblər üçün dərs kitabları çap olunmalıdır.

Prezident qeyd edib ki, alimlər və ictimaiyyətin təmsilçiləri ilə məsləhətləşmələrdən sonra 2017-ci ilin sonunadək latın qrafikalı yeni qazax dili əlifbasının vahid standartı hazırlanmalıdır. 2018-ci ildən mütəxəssis hazırlığı, həmçinin orta məktəb üçün dərsliklərin çapı başlayacaq. Nazarba-

yevin fikrincə, bu, dilin inkişafına imkan yaradacaq, həmçinin qazax dilini müasir informasiya dilinə çevirəcək. İlk dövrlərdə ölkədə latın əlifbası ilə yanaşı kirilcədən də istifadə ediləcək. Qeyd edək ki, Qazaxıstan prezidenti Nursultan Nazarbayev 2015-ci ildə ilin sonlarına qədər ölkədə latın

qrafikalı əlifbaya keçiləcəyini bəyan etsə də, müəyyən təzyiqlərə görə proses yubadılırdı.

Qazaxıstanda 1929-1940-cı illərdə latın əlifbasından istifadə edilib. 1940-cı ildə kiril əlifbasına keçilməsinə dair qərar qəbul edilib.

Nazarbayevin bu addımı Rusiya politoloqlarını xüsusilə qıcıqlandırır. Bir sıra rus politoloqlar kiril əlifbasından imtinanın Qazaxıstanda yaşayan rusları və bu ölkəni ümumilikdə Rusiyadan təcrid etməyə çalışdığını bildiriblər.

Rusiya Dilçilik İnstitutunun rəhbəri, professor

Maksim Kronqauz isə Qazaxıstanın kiril əlifbasından imtina etməsinin səbəblərindən birinin Türkiyə ilə yaxınlaşmaq olduğunu deyib. Professor bildirib ki, kiril əlifbasından imtina və yeni əlifbaya keçidin siyasi səbəbləri də var. Lakin hər bir halda bu, Qazaxıstanın siyasi seçimidir və sivilizasiyaya yaxınlaşması deməkdir. Latın qrafikalı əlifbaya keçid eyni zamanda digər türk dillərinə və türkdilli xalqlara yaxınlaşmaq deməkdir.

Bir sıra ekspertlər isə hesab edir ki, Nursultan Nazarbayev Qazaxıstanın ruslaşması prosesinin qarşısını almağın yollarından biri kimi kiril əlifbasından imtina qərarı verib və qərar düzgündür. Türkdilli dövlət sırasında Türkiyədən sonra ikinci böyük dövlət olan Qazaxıstanın latın əlifbasına keçməsi ortaq türk əlifbasının hazırlanması prosesinə müsbət təsir göstərə bilər.

mi? Yoxsa bu, yalnız uzaq perspektivdə reallaşması mümkün olan bir məsələdir?

Bu barədə isə moderator.az-a açıqlama verən Vəzir Qazaxıstanın bu məsələdə gecikdiyinə diqqət çəkib: "Bu xəbər bizim gözlədiyimiz bir xəbərdir. Bu, çoxdan olmalı idi. Qazaxıstan bu məsələdə 20 il gecikib. Azərbaycan bu addımı 20-25 il öncə atıb. Rusların kifayət qədər çox olduğu, rus təsirinin özünü açıq şəkildə hiss etdirdiyi Qazaxıstanda belə bir addımın atılması böyük cəsarət tələb edirdi. Əslində bu addımın 20-25 il öncə atılmasına əngəl törədən ma-

neələr bunlar idi. Bu yeniliyin tətbiqi zamanın tələbi idi. Zamanın tələbinin qarşısında isə hökumətlər, dövlətlər dayana bilmir. Bütün türk dövlətlərinin ortaq türk əlifbasına keçməsi üçün müəyyən əsasların, eləcə də ortaq terminoloji ifadələrin olması çox mühümdür. Hesab edirəm ki, bir az tez, bir az gec, bu məsələ hökmən olacaq. Bunun mümkün qədər tez baş verməsi üçün ölkədəki bütün siyasi partiyalar, vətəndaş cəmiyyətləri, vətəndaşlar bu istiqamətdə səy göstərməlidir. Çünki bu, milli və siyasi əhəmiyyətli bir məsələdir".

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Qarabağ qazisi, tanınmış jurnalist Rey Kərimoğlu "Yeni Müsavat"a döyüş xatirələri, Qarabağ qazilərinin problemləri, ordumuzun vəziyyəti və digər bu kimi məsələlər barəsində danışdı.

Rey Kərimoğlu ilə müsahibəni təqdim edirik:

- Aprel döyüşləri zamanı şəhid olmuş hərbiçilərimizə ictimaiyyət və dövlət tərəfindən olan münasibət sizi qane edirmi?

- Çox yüksək qiymətləndirirəm. Ötən il baş verən aprel döyüşləri gözələnən hadisə idi. Bütün hərbiçilər hiss edirdilər ki, nə isə baş verəcək. Çünki yeni müdafiə naziri təyinatı olandan sonra orduda müsbətə doğru canlanma başlamışdı. Bunun ardınca isə müdafiə nazirinin bir neçə bəyanatı oldu. Bilirsiniz ki, 2014-cü ilin yayında, 2015-ci ilin avqustunda qısa döyüşlər oldu. Həmin ərəfədə Zakir Həsənov bəyanatlar səsləndirərək bildirdi ki, düşmən bizim dinc əhalini iriçaplı silahlardan atəşə tutur. O dedi ki, əgər düşmən bunu dayandırmayacaqsa, biz düşməni susdurub, onların atəş nöqtələrinə qədr gedə bilərik. Bu, iki dəfə cənab nazirin dilindən səsləndirilib. Orduda olanlar bilir ki, bu, adi bəyanat deyil. Erməni isə əməllərinə davam edib, dinc əhalini iriçaplı silahlardan, toplardan atəşə tutdu. Son anda Azərbaycan məcbur olub düşmənin hücumunun qarşısını aldı. Çox vacib bir addım atıldı. Bir şeyi deyim ki, aprel hadisələri zamanı Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ərazidəki dislokasiya olunmuş hərbi qüvvələrinin 3-4 faizindən istifadə edildi. Yazıldı ki, Azərbaycan genişmiqyaslı hücum keçdi. Ancaq bu, genişmiqyaslı hərbi əməliyyat deyildi. Biz, sadəcə olaraq, düşmənin atəş nöqtələrini susdurub, lazımı nöqtələri götürdük.

- Bəziləri indinin özündə də Lələtəpə yüksəkliyini sadəcə bir tapə kimi xarakterizə edirlər. Siz necə düşünürsünüz?

- Sosial şəbəkələrdə bu kimi fikirlər səsləndirən var. Cəmiyyətdə bu cür düşüncə iki tip insanlar var. Bir qismi yüksəkliyin azad olunması zamanı həlak olanlara acıdıqları üçün bu cür fikirlər səsləndirirlər. Digər bir qism isə "beşinci kolon"un nümayəndələridir. O tərəbin əhəmiyyətini anlayın adam bu cür danışmaz. 1993-94-cü illərdə həmin ərazidə çox ciddi hərbi əməliyyatlar oldu. Biz aprel ayında verdiyimiz şəhidlərdən 10 dəfə artıq həmin ərazidə şəhid vermişik. Ancaq Lələtəpə yüksəkliyini azad edə bilməmişik. Lələtəpə olduqca strateji yüksəklikdir. Görürsünüz ki, Lələtəpə qaytarıldıqdan sonra Cocuq Mərcanlı kəndinə qayıdış başladı. Bunun özü çox şeydən xəbər verir. 1993-cü ildə mərhum prezident Heydər Əliyev səfərbərlik elan etdi. 1993-cü ilin dekabr ayından başlayaraq cəbhənin bütün istiqamətlərində hücum əməliyyatları başladı. Həmin istiqamətdə də Füzulinin 23 kəndi düşməndən azad edildi, ancaq Lələtəpədən o tərəfə keçə bilmədik. Orada böyük döyüşlər oldu. Bu gün aprel hadisələrinə yanlış qiymət verən insanlar o zamankı hadisələrdən xəbərsiz olanlardır. Onlar

bilmirlər ki, biz həmin ərazidə nələr itirmişik. Bu gün o ərazidə Azərbaycan ordusu itirilmiş torpaqlarının böyük bir hissəsinə nəzarət edə bilir. Növbəti həmlədə artıq çox güman ki, strateji yaşayış məntəqələrini qaytaracağıq. Eləcə də Talış yüksəkliyi istiqamətində də çox böyük uğurlu irəliləyişimiz olub. Kim ki, torpağın azad olunmasını istəyib, itkini istəmirsə, o adam anormaldır. İtkisiz torpaq qayıtmayacaq. Qorxaqlar, yaltaqlar narahat ol-

- 1990-cı illərin əvvəlləri ilə indiki zamanda müqayisəyə gəlməz dərəcədə ordumuzda dəyişiklik var. Əslində o zaman düşmən hücumunun qarşısını ala-ala ordu yaradıldı. Bu, çox çətin proses idi. Ancaq hesab edirəm ki, 1990-cı illərin əvvəllərində insanların içərisindəki ruh yüksəkliyi çox böyük idi. Aprel hadisələrinə qədər içimdə ümitsizlik vardı ki, o ruh yüksəkliyi insanlarda qalmayıb. Ancaq aprel hadisələri zamanı bunun əksinin şahidi olduq. Hər

edirdilər ki, nə isə olsa bizim də adımızı siyahıya salın. Aprelin 8-də Müdafiə Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə yenidən cəbhə xəttinə səfərimiz oldu. Çox ciddi geyim qaydalarına əməl etməklə səfərimiz başladı. Gecə əsgərlərimizlə birlikdə olub, gündüz ön cəbhədə onlarla birlikdə keşikdə dayandıq. Əsgərlərimiz bizdən soruşurdular ki, bu ermənilər torpaqlarımızı necə işğal ediblər? Əsgərlər deyirdilər ki, ermənilərə güllə atırıq, dovşan kimi qaçırırlar. Orada ordu-

- Ən böyük problem münasibət problemdir. Xüsusilə də daha çox icra başçılarından narazıyıq. İcra başçıları özlərini kiçik padşahlar kimi aparırlar. Özlərini göydə tutub, elə hörmətsizliklər edirlər ki, sözlə ifadə olunması deyil. Prezident tapşırıq verir, ancaq məmurlar bunun əksini edir. Qazi gedir icra başçısının yanına, bəzi icra başçıları deyirlər ki, nə olsun prezident elə deyib. Yaxud da digəri deyir ki, vəsaitimiz yoxdur və sairə. Günlərlə qaziləri,

ya yaradılıb dərmanlar paylanır. Ancaq bu da effekt vermir. Çünki adam var ki, həmin dərmanlar ona düşür. Eyni zamanda qazilərə bəzi yol polisləri də çox böyük problemlər yaradırlar. Şəhid olanlara, yaralananlara sığorta verilməlidir. Bunu bir qisim alsın da, böyük əksəriyyət 20 ildir ki, ala bilmir. Ali Məhkəmənin də bununla bağlı qərarı var. Ancaq xeyri yoxdur, ödənilmir. Eyni zamanda ev problemi də həminin. Şəhərdə nə qədər ticarət mərkəzi tikilir, ancaq Qa-

"1990-cı illərdə Lələtəpəyə qədər döyüşdük, ancaq..."

Rey Kərimoğlu: "Bu gün aprel hadisələrinə yanlış qiymət verən insanlar, o zamankı hadisələrdən xəbərsiz olanlardır"

"Əsgərlər deyirdilər ki, ermənilərə güllə atırıq, dovşan kimi qaçırırlar"

masınlar. Ömrünü orduya həsr edən hərbiçilərimiz var ki, onlar torpağı azad edəcəklər. Öləndə də elə onlar öləcəklər. Talış istiqamətində elə yer var ki, 7 kilometr irəliləmişik. Talış kəndi bizim ordumuzun nəzarətindədir. İndi bəziləri də deyirlər ki, Talış ermənidir. A kişi, erməni gedib harasa "Talış" sözü yazılan lövhə basdırıb, bunu çəkib yaya bilməzmi? Niyə özümüzünkülərə inanmırıq, erməniyə inanırıq? Vətəndaşlıq məsuliyyətdir, ölkənin ərazi bütövlüyünü qorumaqdır. Hüququnu tələb edirsənsə, vəzifəni də icra etməlisən. Deyirlər ki, heyf o oğlanlardan ki, öldülər. Nə üçün heyf? 1990-cı illərin əvvəllərində də oğullarımız öldü də. Bu oğul da bizimdir, torpaq da. İndi torpağı azad etməyə? Biz 1990-cı illərdə Vəzir Orucov, Allahverdi Bağirov, Yusif Mirzəyev, Əliyev Əliyev, Şirin Mirzəyev kimi də oğlanlar itirmişik. Hələ üstəlik, torpağımızı da itirmişik.

- Tez-tez cəbhə xəttinə də səfərlər edirsiniz. Döyüşçü kimi əsgərlərin, hərbiçilərin ruh yüksəkliyini necə dəyərləndirirsiniz?

kəs hücumun dayanmamasını tələb edirdi. 2016-cı ilin 2 aprel tarixində təşkilat rəhbərləri olan Etimad Həsənov, Şəmistan Əliyev, Umud Rəhimoğlu, Mehdi Mehdiyev, Emin Həsənov, Füzuli Rzaquliyev və digərləri ilə Səfərbərlik və Hərbi Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin təşəbbüsü ilə rayonlara yola düşdük. Biz orada olduğumuz zaman döyüşlər başladı və Gəncədə, Ağcabədidə, Tərtərdə, Füzulidə ilk şəhidlərin dəfnlərində iştirak etdik. Tərtərə gəldik ki, rayon icra başçısı köhnə döyüşçüləri yığıb, böyük toplantı keçirir. Orada xeyli sayda insan var idi. Ağdamda da eyni mənzərənin şahidi olduq. İcra başçısı Raquf Məmmədov, döyüşçü dostlarımızın hamısı hərbi palatlarını geyinmişdilər. Bir yaralı gələndə dərhal hərbi polis onu müşayiət edirdi. Şəhidin olduğu maşın yola düşəndə bütün yollarda hərəkəti dayandırdılar. Bu işlər çox mütəşəkkil formada qurulmuşdu. Ələlxüsus da həmin ərazidən olan keçmiş döyüşçülərin hamısı ayaqda idi və ön cəbhəyə getməyi düşünürdülər. Bizim özümüzlə xanım jurnalistlərdən belə müraciət

"İcra başçılarından narazıyıq, onlar özlərini kiçik padşahlar kimi aparırlar"

muzun hərtərəfli gücünün şahidi olduq. Əsgər və zabitlərdə çox böyük ruh yüksəkliyi var idi.

- Döyüş xatirələrinizi bir kitab halına salmağı düşünürsünüz mü? Bu, həm də bir tarixdir.

- Lent.az saytında mənim xatirələrimin böyük bir hissəsi, 30 yazı verildi. Dostlarımızın təkidilə həmin yazıları yazdım. Bu yaxınlarda həmin yazıları kitab halında hazırlamışıq. Saytda yazıların redaktoru Qabil Abbasoğlu, kitab formasında isə Səyyad Əhmədovdir. Yəqin ki, yaxın zamanlarda "APA holding"ın təşkilatçılığı ilə həmin yazılar kitab halına salınacaq. Torpaqlarımız işğal olunanda, Bakıya gəlib burada ədalətsizliklə qarşılaşan zaman həmişə içimdə təəssüf hissi olurdu ki, niyə şəhid olmamışam. 18 yaşlı xeyli sayda oğullarımız var ki, onlar həyatda heç nə görmədən şəhid olublar. Xatirələrimi yazanda düşündüm ki, nə yaxşı ki, bunu etdim. Ən azından həmin uşaqların ruhları bir qədər təşkinlik tapar ki, onların taleyi geniş oxucu kütləsinə çatdırıldı. Bəlkə də Allah məni həmin dostlarımızın cəmiyyətdə təqdim olunması üçün sağ saxladı. İki dəfə minaya düşmüşəm, ancaq sağ qalmışam. Xeyli sayda oğulların qəblələrində heç kimə demədikləri sevgiləri qaldı. Aqil Abbasın "Dolu" romanında pələnglə əjdahanın dialoqu var. Orada pələng öləndə zaman əjdahaya deyir ki, mən qız görmədim... Müharibədə nə qədər evlənməyən, qız sevməyə vaxtı olmayan oğullarımız şəhid oldular. Heç birinə də ad verilmədi.

- Qazilərin problemləri nədir?

şəhid ailələrini qapılarında saxlayırlar. İcra başçıları, müxtəlif strukturların adamları bu insanlara hörmətlə yanaşmalıdırlar. Şəmkirdə aprel şəhidi dəfn olunan zaman icra başçısı Alimpaşa Məmmədov dedi ki, hər birimiz şəhid analarının qarşısında diz çöküb, onların əllərindən öpməliyik. Daha sonra dediyini də etdi. Hər bir icra başçısı, dövlət məmuru bunu etməlidir. Ancaq belə deyil. Münasibət dəyişsə, bütün problemlər həll olunar. Elə bil ki, bu şəhid gedib icra başçısının əzizinə güllə atıb. Düşünürəm ki, bu, planlı şəkildədir. Hakimiyyətin içərisində bir qrup var, qəsdən şəhid ailələrini gözdən salıb, qazilərə hörmətsizlik edirlər ki, gənclər ruhdan düşüb gedib Qarabağda vuruşmasınlar. İndiyə qədər hansı icra başçısı gedib şəhid anasının qapısını döyüb ona bir gül verib? Hansı qazi ailəsinə gedib, onun anası ilə görüşüb ki, ay ana, oğul böyütdün qazi oldu, indi də 180 manat pensiya veririk, çox sağ ol ki, səsinə çıxarmırısan.

Şəhid ailələrinə, qazilərə şamil edilmiş sərəncamların, qanunların icrasına nəzarət edəcək bir komissiya yaradılmalıdır. Bunu illər öncə də dedik və bizim təşkilatımızı dağıtdılar. Yenidən təşkilat yaradıb, indi-indi formalaşmağa başlamışdır. Bunları edən dövlətimizin içərisində olan Rusiyanın və digərlərinin maraqlarına xidmət edən qullardır. Bu gün Qarabağ qazilərinin ən ümdə problemi səhiyyə ilə bağlıdır. Səhiyyə Nazirliyi əlindən gələni etsə də, bu gün qazilərin əksəriyyəti qaraciyər, hepatit xəstəliklərindən əziyyət çəkirlər. Onların da müalicəsi üçün böyük vəsait tələb olunur. Hepatitlə bağlı komissi-

rabağ əlilləri üçün heç bir yaşayış yeri tikilmir. 20 il müraciət, şikayətdən sonra cəmi 5 min adama ev verildi. İndi belə çıxır ki, bir 20 il də ötməlidir ki, digər 5 minin şikayətinə baxılsın. Belə münasibət olar? Bütün bunlarda əsas günahkar maliyyə naziri Samir Şerifovdur. Hər şeyə pul xərcləyirlər, ancaq qazilərin, şəhidlərin problemi gələndə, deyirlər ki, büdcədə pul yoxdur. Şəhidin dəfninə üçün 3 min manat pul verilməlidir. Bununla bağlı prezidentin sərəncamı da var. Ancaq Maliyyə Nazirliyi bu pulu da ayırmır. Ya cənab prezidentin bu problemdən xəbəri yoxdur, ya da bunu başqa formada ona çatdırırlar. Yoxsa inanmıram ki, o bunları bilib, göz yumsun.

- Qazilər.az saytı qarşıya qoyduğu məqsədlərə çatıb mı?

- Bizə mətbuat orqanı hər zaman lazım olub. Çünki elə məsələ var ki, biz onu özümüz qaldıran zaman dövlət strukturlarında daha aydın başa düşülür. Çünki adicə hər hansı bir məmur heç zaman bağlılığımız olmayıb. Qazilər.az saytına qədər mətbuatda sıx işləmişik. Lakin gördük ki, elə şeylər var ki, onu həmin saytlarda vermək düz gəlir. Nəticədə öz saytımızı yaratmaq qərarına gəldik və artıq 3 ildir ki, fəaliyyətdəyik. Sayt heç kim maliyyələşdirmir. Elə qazilərin öz vəsaiti hesabına, çox cüzi vəsaitlə fəaliyyət göstəririk. Sağ olsun Rauf Arifoğlu, heç bir təmənnəsiz qazilər.az saytının banner-reklamını musavat.com saytına yerləşdirib. Çalırınq ki, sırf ciddi xəbərlər verək. Daha çox Qarabağ əlillərinin problemlərini işıqlandırsın, onlarla bağlı xəbərləri veririk.

Əli RƏİS
Fotolar: «Y.M.»

"Dolların ucuzlaşmasında IV İslam Həmrəyliyi Oyunları və "Formula-1" yarışlarının da təsiri var". Bu fikirləri aprelin 12-də Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənayə və sahibkarlıq komitəsinin üzvü, deputat Vahid Əhmədov mətbuata açıqlamasında səsləndirib.

Deputatın fikrincə, hökumət "bahalı manat, ucuz dollar" nisbəti yaradıb ölkəyə maliyyə cəlb etmək istəyir". V.Əhmədov hesab edir ki, dolların nisbi ucuzlaşmasına təsir göstərən daha bir səbəb aprelin 1-dən qüvvəyə minən nağdsız hesablaşmalarıdır. O deyib ki, maliyyə sahəsində bu siyasət uzun müddət davam edə bilməz, çünki bu xətt real sektorun inkişafına imkan vermir: "Təkcə manat qıtlığı yaratmaqla hansısa maliyyə uğuruna nail olmaq mümkün deyil. Bu xəttin nəticəsidir ki, iqtisadi aktivlik azalıb, əhalinin alıcılıq qabiliyyəti aşağı düşüb. Elə bundan irəli gələrək dollara tələbatın azalması və dolların ucuzlaşması görüntüsü yaranıb".

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri beynəlxalq idman yarışlarının yaxınlaşmasının dolların ucuzlaşdırılması üçün bir əsas olduğunu bildirdi: "İslam Oyunları və "Formula 1" yarışlarında ölkəyə turist axınının güclənməsi gözlənilir. Dolların ucuzlaşdırılmasının səbəbi turistlərdən valyutani ucuz almaq istəyidir. Novruz bayramında Azərbaycana təqribən 30 minə yaxın turist gəlmişdi. Bu ərəfədə dollar ucuzlaşmağa doğru getdi. Nəticədə bankların turistlərdən daha ucuz dollar almağına səbəb

oldu. Ola bilər ki, banklar bu inzibati qaydada süni şəkildə dolları ucuzlaşdıraraq gələn turistlərdən yenidən ucuz dolları yığmaq istəyirlər. Mərkəzi Bank da onlara yardım edir ki, bir müddət sonra dollar bahalaşdıqda bu valyutani yüksək məzənə ilə sata bilsinlər. Bununla da banklar heç olmasa bu yolla pul qazansınlar. Çox güman ki, bu tədbirlər bitdikdən sonra artıq Mərkəzi Bank süni şəkildə dolların ucuzlaşmasına son verməyə məcbur olacaq. Çox güman ki, bu oyunlardan və idman yarışlarından sonra dolların məzənəsində yenidən yüksəliş görəcəyik. İlin sonuna yenidən dolların maksimal səviyyəyə çatmasını, 1.95-ə qədər artmasını görə bilirik".

İqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov da "Yeni Müsavat"a danışıqda bildirdi ki, dolların ucuzlaşmasında beynəlxalq yarışlar amilinin müəyyən rolu var: "Ancaq bütövlükdə demək olmaz ki, Azərbaycanda dolların ucuzlaşmasının əsas səbəbi mehiz turizm amilidir. Bazarların daralması, manat qıtlığı, Mərkəzi Bankın yüksək faizli manat depozitlərini cəlb etməsi prosesi, bütövlükdə xərcləmələrində müşahidə edilən səngimələr, pul köçürmələri ilə bağlı yeni qay-

Dolların ucuzlaşmasının sirri bilindi - beynəlxalq yarışlar...

Dolların ucuzlaşdırılmasının səbəbi Bakıya gələcək turistlərdən valyutani ucuz almaq istəyidir

dalar, dövlət sektorundakı layihələrin həyata keçirilməsində yaranan çətinliklər və sair bu günkü mənzərənin yaranmasına təsir göstərir. Paralel olaraq, qarşidan kütləvi turist axınına gətirəcək beynəlxalq yarışların

gəlməsi də bazarda valyuta məzənəsinin tənzimlənməsinə öz təsirini göstərir".

İqtisadçı onu da diqqətə çatdırdı ki, manatın möhkəmlənməsinin optimal həddini tapmaq lazımdır, əks halda,

Azərbaycan qiymətlər baxımından rəqabət qabiliyyətini itirə bilər: "Bu zaman da xərclənən valyutani həcmə müsbət təsir göstərə bilər. Eyni zamanda hökumət prosesi bilərəkdən bu cür idarə edirsə, diqqətli olmalıdır. O baxımdan ki, qısamüddətli dövr üçün dolların 1.92 manata qədər bahalaşması, sonradan 1.62 manata qədər ucuzlaşması çox ciddi fərqişdir. Söhbət 15 faizlik dinamikadan gedir. Ölkə iqtisadiyyatında biznes subyektlərinin fəaliyyətində neqativ nəticələrə gətirib çıxara bilər. Bu zərərər də hesablanmalıdır. Manatın müəyyən həddə qədər möhkəmlənməsi ölkəyə valyuta daxilolmalarının həcmi artırır. Ancaq müəyyən həddən sonra Azərbaycanda qiymətlərin rəqabətliyyəinə

mənfi təsir göstərməklə turist xərcləmələrini azalda bilər".

Rəşad Həsənov vurğuladı ki, bundan sonrakı dövrdə manatın möhkəmlənməsi artıq yüksək faizlərlə ifadə olunmamaqcaq: "Digər məsələ də ondan ibarətdir ki, bazarda olan valyutani böyük bir qismi bahalı dövrdə 2016-cı ilin sentyabrından 2017-ci ilin martına qədər alınmış valyutalardır. Onlar daha yüksək kursla alınmışdır. Onların daha aşağı qiymətlə bazarlara çıxarılması ehtimalı da aşağıdır. Bu baxımdan, manatın bundan sonra möhkəmlənmə ehtimalı zəifdir. Məqsədlə şəkildə belə bir addım atılarsa, optimallıq da qorunub saxlanılmalıdır. Bu, mənfi təsirlərə yol açacaq həddə qədər dərinləşməməlidir".

□ Nərgiz LİFTİYEV

Biletiniz olsa da sizi təyyarədən sürüyüb yerə ata bilərlər..

Və ya "overbook" sistemi barədə bilmədiklərimiz; bu durumdan sığortalana bilərsiniz, amma necə?

Bugünlərdə dünya xəbərlərində ən çox yer alan görüntülər ABŞ-ın "United Airlines" hava yolu şirkətinin yol verdiyi vəhşiliklə bağlıdır. Belə ki, şirkət bir bileti iki nəfərə satdığı üçün sonucda təyyarədə yer tapılmayıb və təhlükəsizlik xidməti əməkdaşları onlardan bir neçəsini təyyarədən zorla yerə endirib.

ABŞ-ın ən böyük hava yolu şirkətlərindən sayılan "United Airline" şirkətinin bu cür yanlışlara yol verməsi isə sıradan deyil. Belə ki, şirkət əməkdaşları "overbook" sərnişinləri təyyarədən düşməyə razı sala bilmədiyi üçün onları sürüyərək yerə endirib. "United Airline" hava yollarında bilet ləğvinə qarşı təyyarə doluluğunu qorumaq üçün tətbiq olunan və "overbook" olaraq bilinən ikili bilet satışı qalmaqalla nəticələnib. Çıxaqo təyyarəsində 4 sərnişinin artıq olduğunu deyən şirkət yetkililəri öncə təyyarədən könüllü düşmək istəyənlərə əvvəl 400, sonra isə 800 dollar təzminat ödəniləcəyini açıqlayıb. Amma təyyarədə heç kim könüllü olmadığı üçün 4 sərnişin zorla yerə endirilib.

Digər sərnişinlər hadisənin görüntülərini lentə alaraq sosial şəbəkələrdə paylaşdılar.

Heç kim təyyarəni tərk etmək istəmədiyindən, hava yolları şirkətinin nümayəndələri təsadüfi seçimlə təyyarəni tərk edəcək dörd sərnişini müəyyən edə bildilər. Nəticədə reys iki saat

təxirə salınıb. Üstəgəl, sərnişinin təyyarədən yerə düşürülməsi səhnəsi də olduqca kobud şəkildə həyata keçirilib. Onu qışqırdaraq, salon boyu, ayaqlarından sürüyərək düşürüblər. Aviaşirkət baş verənlərə görə sərnişindən üzr istəyib. "United Airlines" şirkətinin rəhbəri Oskar Munos bildirib ki, hazırda faktla bağlı araşdırma aparılır.

Qeyd olunur ki, sərnişinə güc tətbiq edən mühafizəçilər artıq işlərdən azad ediləblər.

Bilet alırsız, keçidə yaxınlaşanda eşitdiyiniz cavab - sizə burda yer yoxdur!

Amma bu sayaq olaylardan heç də hər kəs sığortalanmayıb. Yəni siz də hansısa bir təyyarə səfərinizdə belə bir xoşagəlməz halla qarşılaşa bilərsiniz. Hesab edin ki, aeroporta getmisiz. Əlinizdə təsdiqlənmiş biletinizlə check-in sırasındasınız. Bəlkə tətillə gedirsiniz. Və ya iş səyahətinizdəsiniz. Növbə sizə gəlir və bileti uzatmanıza gömrük xidməti əməkdaşından "təyyarədə yer yoxdur" cümləsini eşitirsiniz. Başınız-

dan aşağı qaynar sular tökülür. Bəli, bu durumun adı "overbook", yeni potensaldan artıq bilet satışı adlanır. Bunu bütün hava yolu şirkətləri edir.

Belə situasiyalarla qarşılaşan sərnişinlər çox vaxt məhkəməyə müraciət edib, pozulan hüquqlarının bərpasını tələb edirlər. Məhkəmə hava yolu şirkətini bütün yerlər dolu olduğu halda əlavə bilet satdığına görə suclu elan edir. Türkiyədə baş vermiş bu cür hadisə nəticəsində sərnişinlərin pozulan hüquqlarına görə şirkət 500 YTL təzminat ödəməyə məhkum olub. Ümumiyyətlə, dünyadakı bütün hava yolu şirkətləri sərnişin bolluğunu yüksək tutmaq üçün "overbook" sistemini tətbiq edir. Yəni 100 kres-

lo bir təyyarənin həyata keçirəcəyi səfər üçün hava yolu şirkəti 110 xətt üzrə 115 bilet satır. Çünki statistikalar son anda uçuş tarixini dəyişdirəcək və ya çarter səfəridirsə, bu halda ikinci təyyarəsini qaçıra biləcək sərnişinlərin varlığını ortaya qoyur. Amma bəzən gözləniləndən daha artıq sərnişin uçuşa gəlir. Sərnişinlər uça bilmir. Amma hava yolu şirkəti gəlir əldə etmək üçün bu riski gözə alır.

Sərnişini yerə düşürən şirkət ona ya biznes klass hədiyyə edir, ya da hotel xərcini ödəyir

Amma bu da faktıdır ki, hava yolu şirkəti "overbook" ucubundan yerdə sərnişin qoyanda on-

ların zərər çəkməməsi üçün əlindən gələni etməlidir. Havayı bilet vermək, ekonomda uçursa, biznes klass bileti hədiyyə etmək və ya hotel xərclərini təmin etmək zərurətdir. Yeni hava yolu şirkəti qəbul edilə biləcək riskləri öz üzərinə götürərək, gəlirlərini yüksəltməyə çalışır. Çünki boş qalan kreslo zərər xanasına yazılır. Əslində sözün böyük mənasında bu sistem sərnişini də qoruyur. Rezervasiyada dolu görünən bir təyyarənin yarısı qədər sərnişinin səfər etməsi əvəzinə "overbook" sistemi ilə doluluq artırılır. Sərnişinə yer tapır, uçuş tarixini dəyişdirərsə, ona daha ucuz qiymətə bilet tapılır. Hava yolu şirkəti "overbook"u tətbiq etməklə, 2004-cü ildə 10 milyon dollar xeyir edib. 2005-ci ildə isə bu rəqəm 15 milyon dollar qədər artıb.

Hava yolu şirkətləri isə çox fərqli qiymətlərlə eyni sərnişin yeri üçün mübarizə aparır. İstədiyiniz tarixdə uça biləcəyiniz biletlərin qiymətləri digərlərinə görə daha bahalıdır; çünki sərnişin istədiyi tarix dəyişikliyi edib, uça bilir. Hava yolu şirkəti isə sərnişinlərə bu rahatlığı təqdim edə bilmək üçün özəl bir üsul düşüdü. Milyon dollarlıq kompüter qeydiyyatları hər uçuş, hər tarix üçün çox ehtimalı variantları hesablayır. Sərnişinlərin çox olduğu günlər və saatlar hesablanır. Ehtimalların siyahısı isə tez-tez güncəllənir.

Məsələn, Amerika qanunları hadisəyə toplumsal israf və ya sərnişinin vətəndaş hüququ olaraq baxır. Qanunlar cəmiyyətin xeyrinədir. Bu səbəbdən də tez-tez "overbook" olayları yaşanır. Sərnişinlər havayı bilet, endirim alır və haqlarından könüllü olaraq vaz keçib, növbəti təyyarə ilə səfərlərinə davam edirlər. Və ya məhkəmə instansiyasına gedirlər. Avropada isə bu məsələ çox daha

kəskin. Çünki "overbook" cəzaları ağırdır. Məsələn, Amerikada hər 10 min sərnişindən 30-35 nəfəri, Avropada isə 25-30 nəfəri səfərini gerçəkləşdirə bilmir.

Necə edək ki, bizi təyyarədən düşürməsinlər?

Amma istər Amerika, istərsə də Avropada təyyarə səfəri sayı Türkiyədən qat-qat çoxdur. Sərnişin getmək istədiyi yerə 1-2 saat gecikmədən sonra çatır. Türkiyədə isə Avropa və Amerika ilə müqayisədə səfər sayı daha azdır. Bu baxımdan, da "overbook" sistemi, eləcə də buna görə tətbiq olunan cəzalar o qədər də aktual mövzu sayılmır. Bundan başqa, belə hallar türk insanında tamam fərqli reaksiya yaradır. Belə ki, "overbook" tətbiq olunan sərnişin məhkəməyə müraciət etməsə də, onunla bu cür davranan hava yolu şirkətindən inciyir və bundan sonra onlardan heç bir bilet almır.

Bu durumdan sığortalamanın da yolları var. Hava yolu şirkətləri sərnişinlərin ucuz uça bilməsi üçün rezervasiyalarını erkən etdirmələrini və səyahət tarixlərini dəyişdirmələrini istəyir. Uçuş tarixləri daha rahat (qeyri-müəyyən) olan biletlərin qiymətləri daha yüksəkdir. Biletinizi aldıqdan sonra uçuş günündə aeroporta daha erkən gəlin. Unutmayın ki, check-ini tez etdirən şəxs təyyarəyə minir.

Gördüyünüz kimi, sistem barədə dünya qədər detalları bilmək lazımdır. Ölkədən xaricdə həyata keçirmək istədiyiniz səfər bəzən kabusa da dönə bilər. "Overbook" siyahısına düşmək istəmirsinizsə, bu detallar barədə öncədən məlumatlı olun. Yoxsa hansısa şirkətin qoluzorlu işçisinin sizi təyyarə salonundan zor-bəla ilə yerə düşürməsi ehtimalı güclüdür.

□ Sevinc TELMANQIZI

Ağır çanta uşaqda onurğa əyriliyi yaradır - valideynlərə SOS signalı

Təhsil ekspertləri çıxış yolu göstərirlər

Son vaxtlar məktəblilər arasında skolioz - yəni onurğa əyriliyi xəstəliyi geniş yayılıb. Bu xəstəliyin əsas səbəblərindən biri də ağır məktəb çantaları hesab olunur. Evində məktəbə gedəni olan hər kəs bilir ki, uşaqların bu çantaları təkbəşinə daşması mümkün deyil. Böyüklərin belə daşıyarkən çətinlik çəkdiyi çantaların ağırlığına səbəb isə dərsliklərin, iş dəftərləri və test kitabçalarının çoxluğu.

Qəzetimizin əməkdaşı Elşad Paşasoy da eyni problemlə üzləşib. Məktəbli övladının onurğasında yaranan problem və təbii ki, bu problemin səbəbi olan məktəbli çantasının ağırlığı bütün valideynlər kimi onu da tənqə gətirib: "Əziz təhsil mütəxəssisləri, bəlkə bir SOS signalı çalınsın?! Onurğa müayinəsi bahalı olduğundan təbii ki, hər kəs uşağının gerçək durumundan vaxtında xəbər tutub, bu da gələcəkdə daha ciddi fəsadlar yaradır müalicə olunmazsa... Bu dərs ili artıq başa çatmaqdadır, heç olmasa Təhsil Nazirliyinin nəzər-diqqətini məsələyə cəlb edib "çanta" problemi ilə bağlı bir əlac qılınmasına nail ola bildik bəlkə. Uşaqlarımızı on-suz da dərslərləri mürəkkəbləşdirməklə yükləmişik, bu tərəfdən də çanta yükü".

Valideynlər artıq o həddə çatıb ki, hər dərslikdən iki dəfə nə alsın, birini evdə, birini də məktəbdə saxlasın. Bəlkə bu yolla uşaqlar "çanta yükündən" müəyyən qədər azad ola bilərlər. Bu məsələ dəfələrlə mətbuatda yazılıb müzakirə edilərsə də, müsbət nəticə olmayıb. Təhsil Nazirliyi məsələyə münasibət bildirərkən dəfələrlə iş dəftərlərinin alınmasının vacib olmadığını, onun istəyə bağlı olaraq alına biləcəyini desə də, məktəbdə müəllimlər tələb etdiyi üçün valideynlər almaq məcburiyyətində qalırsa ki, bu da uşaqların yükünü bir az da artırır. Maraqlıdır, bəs hansı yolla uşaqların yükünü azaltmaq olar?

"XXI Əsr" Təhsil Mərkəzinin rəhbəri, təhsil eksperti Etibar Əliyev indiki vəziyyətdə şagirdlərin çantalarını tək

daşımaq gücündə olmadığını, ancaq bu prosesin bir müddət də davam edəcəyini dedi: "Bu problem əsasən kurikulumlar əsasında yazılmış dərs vəsaitlərinin çapından sonra yaranıb. Şagirdlərin fənni mənimseməsi üçün dərs vəsaitlərinin, iş dəftərləri də daxil olmaqla, çapı şagird çantasını xeyli ağırlaşdırırdı. Ümumiyyətlə, kitabların həcminə də diqqət yetirmək lazımdır. Bizim araşdırmalar göstərib ki, elə fənlər var ki, məsələn, mövzu çox konkret və yığcam izah olunacağı bir halda bir mövzuya bir neçə səhifə yer ayrılır. Bu da həm mənimseməni mürəkkəbləşdirir, həm də kitabların həcmi artırır. Buna görə də hazırda Təhsil Nazirliyində bu istiqamətdə müəyyən işlər aparılır. Şübhəsiz ki, kurikulumların yenidən işlənməsi, dərslərlərin daha da təkmilləşməsi istiqamətində müəyyən işlər aparılır. Ancaq buna baxmayaraq, yenə də dərslərlər elə formada yazılmalıdır ki, uşaqlar dərslərlərdən həm bilik, həm də müəyyən informasiyalar ala bilsin. Müşahidələr göstərib ki, şagirdlər çantaları tək daşımaq gücündə deyillər və əksər hallarda valideynlər onlara kömək edir. Bizdə dərslərlərin forması hələlik dəyişdirilməyib. Buna görə də bu proses hələ davam edəcək. Nisbətən yuxarı siniflərdə çox maraqlı bir tendensiyanın şahidi oluruq. Şagirdlər dərslərlərdən demək olar ki, istifadə etmirlər. Onlar test kitabçalarından istifadə edirlər. Aşağı si-

nif şagirdlərində məktəbə daşıdıqları kitabların yükü ağırlaşır, yuxarı siniflərdə isə teste meyllik, imtahanların test üsulu ilə keçirilməsi onların çoxunu dərslərləri daşımağa vadar edir. Bizim məktəblərdə bu cür qeyri-simmetrik bir ab-hava mövcuddur. Dərslər yazarları da düşünməlidir ki, artıq uşaqları nə fiziki cəhətdən, nə də onların zehinlərini yormağa vaxtı deyil. Müəllimlər də bunun üzərində düşünməlidir. Elə dərs vəsaitləri hazırlamaq lazımdır ki, daha yığcam və lakonik olsun. Hesab edirəm ki, bu da şagirdlərin daha çox yük daşmasının qarşısını ala bilər".

Təhsil Şurasının sədri Əjdər Ağayev bildirdi ki, xarici ölkələrin anlaşılmayan yox, ən yaxşı təcrübəsini götürmək lazımdır: "Boş çanta daha da təkmilləşməsi istiqamətində müəyyən işlər aparılır. Ancaq buna baxmayaraq, yenə də dərslərlər elə formada yazılmalıdır ki, uşaqlar dərslərlərdən həm bilik, həm də müəyyən informasiyalar ala bilsin. Müşahidələr göstərib ki, şagirdlər çantaları tək daşımaq gücündə deyillər və əksər hallarda valideynlər onlara kömək edir. Bizdə dərslərlərin forması hələlik dəyişdirilməyib. Buna görə də bu proses hələ davam edəcək. Nisbətən yuxarı siniflərdə çox maraqlı bir tendensiyanın şahidi oluruq. Şagirdlər dərslərlərdən demək olar ki, istifadə etmirlər. Onlar test kitabçalarından istifadə edirlər. Aşağı si-

hansı fənn üzrə tapşırıq verilibsə, onun icrası üçün vəsait götürülür. Xarici təcrübənin məzmununu çətinləşdirən, uşaqların anlamına uyğun olmayan metodları gətirib tətbiq edirik, amma rahat və daha faydalı olan şeyləri nəzərdən qaçıırıq. Bu məsələnin həlli üçün yalnız Təhsil Nazirliyi yox, həm də istehsalat məşğul olan nazirliklər, hətta Nazirlər Kabineti bu işi həll etməli, bura həkimlər cəlb edilməli, rəy verməlidir. Həqiqətən uşaqların belə əyilib. Onlar o qədər ağır daşıyırlar ki, zəifləyirlər. Ona görə dediyim kimi, xarici ölkələrin ən yaxşı təcrübəsini götürmək, ən yüngül materialdan çantaları hazırlamaq, dərslərləri ən yüngül kağızdan çap etmək və bir də uşaqların evdə tapşırıqları icrası üçün lazım olan dərs vəsaitlərini aparıb gətirməsinə nəzarət etmək lazımdır. Bu məsələləri yoluma qoysalar, iş həll oluna bilər. Mətbuat yazır, ictimaiyyət fikir deyir, ancaq təəssüf ki, iş görən təşkilatlar hansısa marağa görə bunu reallaşdırmır".

□ Günel MANAFILI

İZRAİL ƏNƏNƏSİ ƏSASINDA ÖZƏL TİBBİ SAHƏDƏ 20 İLLİK TƏCRÜBƏ!

Xəstəlikdən əzab çəkən insanlara Əsasən Kişilərə! Diqqət!!! Axırıncı Şans!!!

Azərbaycanda və yaxud xaricdə diaqnozun təsdiqi və tam müalicəsi mümkün olmayıbsa, **doktor VAİZ SƏMƏDOV** şəxsi tibbi metodikası ilə Sizin uğurlu və daha qarantili olaraq aşağıdakı xəstəliklərinizi müayinə və müalicə edə bilər.

- * Diaqnozu bilinməyən ağır hallar;
- * Xərçəngə şübhəli olan prostat düyünlü adenoması. Prostatitlər;
- * Cinsi zəiflikdən impotensiyadək, marağın və aktların azalması;
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı (səbəbdən asılı olmayaraq)
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları (kişi tibbi problemlər)
- * Sidikdə və spermada qan;
- * Spermanın azalması, itməsi;
- * Kişi cinsi orqanının birdən əyilməsi, balacalması;
- * Oğlan uşaqlarında cinsi orqanların (penisin və xayaların) yaşa görə balaca olması;
- * Ailədə olan hormonal və infeksiyon səbəbli sonsuzluq;
- * Tala-tala və hərtərəfli saçların tökülməsi;
- * Gecə-gündüz uşaq və böyüklərdə sidik aktların pozulmaları;
- * Baş-boyunda, onurğa-qılçaqlarda, qollar-ayaqlarda, qasıq-xayalarda ağrılar;
- * Psixo-nevroloji gərginlik, yuxusuzluq, qorxu, yaddaşın azalması və digər qəribə olan şikayətlər.
- * Zöhrəvi xəstəliklərdən sonra qalıqlar və ağırlaşmalar.

D-r V.Səmədovun əsas tibbi prinsipi - keyfiyyətli və təkrarsız müalicə aparmaq üçün xəstəliyin əsl və bütün səbəblərini aşkar etmək zəruridir.

Qəbula yazılmaq və ünvanı öyrənmək üçün saat 11-dən 23-ə dək, (050) 213-88-05 nömrəsinə, **d-r Vaiz Səmədova** zəng etmək olar.

Qəbul növbə ilə hər gün saat 12-dən sonra başlayır.

«Bakcell» abunəçiləri Azərbaycanın bölgələrində 3-cü dəqiqədən sonra pulsuz danışıqlar

Azərbaycanın ilk mobil operatoru və aparıcı mobil internet Proвайderi «Bakcell» şirkəti daha sərfəli YeniDoğma tarifini təqdim edir. Bu yeni tarifi istifadəçiləri şəbəkədaxili zənglərin 3-cü dəqiqəsindən sonra pulsuz danışıqlar. Zənglərin ilk 3 dəqiqəsi zamanı isə bir dəqiqənin qiyməti 4 qəpik təşkil edir. Ölkədaxili digər zənglərin bir dəqiqəsinin qiyməti də həmçinin 4 qəpik təşkil edir.

Bu sərfəli tarifi istifadə etmək üçün sadəcə olaraq *138#5#YES kodunu yığmaq və ya YeniDoğma tarifi istifadə etmək üçün yeni nömrə almaq yetərlidir. Bütün CİN və Klass tarifi istifadəçiləri həmçinin bu təklifdən yararlanı bilərlər.

Qeyd etmək lazımdır ki, pulsuz şəbəkədaxili danışıqlar zəngin 4-cü dəqiqəsindən 30-cu dəqiqəsinə qədər təqdim edilir və bu müddət bitdikdən sonra pulsuz danışıqlar davam etməyi üçün abunəçinin balansından növbəti 3 dəqiqə zamanı vəsait çıxılır. Qiymətlər Bakı şəhəri, Sumqayıt şəhəri və Abşeron yarımadasından kənar bölgələrdə qüvvədədir.

Elan

Mərkəzdə, "Gənclik" metrosunun çıxışında kupçalı tam 3 otaqlı daş ev, 5/4 orta blok. Su, qaz, işıq daimi. Nərimanov prokurorluğunun həyatında öz evimdir, orta təmirli. Qiyməti razılaşma ilə. Maklerlər narahat etməsin. Əlaqə telefonu: (070) 399-01-00; (050) 234-64-67

Cümə söhbətləri
Bismilləhir-Rahmə-nir-Rahim!
 Qarşıdan Həzrət Əlinin (ə) və xanım Fatimeyi-Zəhranın (s.ə) yadigarı - Xanım Zeynəbin mübarək mövludu gəlir. Bütün inanc əhlini bu gözəl günün münasibətilə təbrik edir, Xanım Zeynəbi (s.ə) dərk edib, onun mübarək irsinin daşıyıcıları olmağı arzulayıyıq.

Cəmiyyət və kamil insan yetişdirmək vəzifəsi

Bugünkü xütbəmizi iqtisadi məsələlərə aid olan silsilənin davamına həsr etmək istərdik. Qeyd etdik ki, iş və bununla bağlı mövzular insan həyainin çox önəmli hissəsinə əhatə edir və bizim bununla bağlı ən müxtəlif müstəviləri açıqlamağımız, həmin bu əhəmiyyətliyin nəzərə alınmasından qaynaqlanır.

Beləliklə, Allah Təala insana şüur, iradə, əql verərək, kamala çatması üçün bütün zəruri keyfiyyətləri, cəmdə, toplumda inkişaf üçün bütün imkanları ona əta edərək, eyni zamanda onun üzərinə müəyyən vəzifələr də müəyyən etmişdir. Yəni cəmiyyətdə müstəqil, dinamik, özünə hörmət edən, bütövlükdə kafi insanlar nə qədər çox olsa, bu cəmiyyətin tərəqqisi də bir o qədər labüd və dönməz olar. Və nəticədə, cəmiyyət insan yetişdirən bir müəssisə rolunu yerinə yetirə bilər. Yəni cəmiyyətdə bərqərar olan ictimai münasibətlər o dərəcədə kamil olar ki, hər bir fərd şəxsiyyət kimi tərbiyə olunmaq və püxtələşmək çevrəsinə daxil edilmiş olar.

«Vay olsun əskik satanların halına!»

Ötən bəhslərimizdə iş prosesinə aid müxtəlif cəhətlərə toxunduq. İndi istərdik ki, ticarət edən insanın hansı məsələlərdən çəkinməli olması mövzusu nəzər salaq. Baxırıq ki, dini-miz alış-veriş zamanı çəkiddə, ölçüdə, sayda, haqq-hesabda aldatmağı nə dərəcədə israrla pisləmişdir! Allah Təbarəkə və Təala belə əməllərə Öz nifrətini bildirir və bunlara yol verən insanları birmənalı olaraq, Öz qəzəbi ilə saqındır. Mübarək Quranı-Kərimin "Müttəffin" surəsinin 1-3 ayələrində buyrulur: "Vay halına əskik satanların! O kəslər ki, özləri insanlardan ölçü ilə bir şey aldıda, onu tam ölçüb alarlar. Onlar üçün bir şey ölçükdə və ya çəkiddə isə onu əskildərlər. Məgər onlar güman etmirlərmi ki, (haqq-hesab üçün) dirildiləcəklər?"

Xeyir və yaxşılıq mənbəyi olan insanlarla iş qurun

Hacı İqar İBRAHİMOĞLU, ibrahimoglu@gmail.com
İlahiyyətçi-filosof, iğrışəhər Cümə məscidinin imam-camaatı

sən ruzi əldə etməyi rəva bilmişdir. Uca Allah bütün inanc əhlini yolunu sapmaqdan Özü qorusun, inşaallah!

İş adımı ticarətin qayda-qanununu öyrənməlidir

Mübarək dinimiz dönə-dönə ticari qayda-qanunların öyrənilməsinin zəruriliyini vurğulamışdır. Müsəlman bir işə başlayarkən, mütləq həmin sahəyə dair dinin göstərişlərini öyrənməli, Allah Təalanın buyuruşlarını bilməlidir. Əks təqdirdə, alış-veriş zamanı səhv və xətalardan özü-nü siqortalamamış olur. Bu səhvlər isə sadəcə bir yanlışlıqlar deyil, Uca Allahın müəyyən etdiyi qırmızı xətlərdir. Bu xətləri keçən öz mayasına haram qatmış olur, özünü İlahi əzabə düçar etmək kimi acı aqibətə yönəlmiş olur. İmam Cəfər Sadiqdən (ə) nəql edirlər: "Hər kəs ki, ticarət etmək və işlə məşğul olmaq istəyir, gerek dinin əhkamını öyrənsin ki, halal-haramı tanısin. Və hər kəs ki, dinin əhkamını öyrənmədən ticarətlə məşğul olar, şübhələrə giriftar olar".

Burada sadəcə məsələ fərd olaraq insanın halal yaşamaq seçimindən getmir, cəmiyyətdə düzgün iqtisadiyyatın institusional əsaslarının qoyuluşundan gedir. Əgər cəmiyyət üzvləri hər bir sahəni Allah Təalanın müəyyən etdiyi qanun-qaydaya müvafiq təşkil etsələr, nəticədə iqtisadi və ictimai münasibətlər ən gözəl, ədalətli formaya yetişər və toplumda ümumi vəziyyət İlahi harmoniyaya uyğun bir tərzdə bərqərar olar.

Qayda-qanundan bixəbərlilik sələmçiliyə gətirib çıxara bilər

Bəli, iqtisadi sahədə İlahi qanunları öyrənməmək, insanı

sələmçilik kimi son dərəcədə rəzil bir işlərdəki yitirə bilər. Həzrət Əlidən (ə) mövzu ilə bağlı nəql edirlər: "Ey ticarət əhli! Əv-vəl şəri (şəriətin müəyyən etdiyi) əhkamlarla tanış olun, (yalnız) bundan sonra alış-verişə daxil olun. And olsun Allaha, insanlar arasında riba, bərk daş üstə hərəkat edən qarışqalardan daha gizlidir".

Mübarək hədisdə əziz Həzrət Əli (ə) bələğətilə sələm təhlükəsi bərk daş üzərində yeriyyə qarışqa ilə müqayisə edilir. Yəni bu dərəcədə çətin sezilən və duyulan kateqoriyadır bu. İnsan bir də aylar ki, ticarət qanunlarını öyrənməmək səbəbindən özünü zəlalətli duruma düşür etmişdir. Axı cəmiyyətdə əlaqələr çalın-çarpazdır, sərhədlər görün-

bunlar Qiyamət günü bir halda qalxarlar ki, (sanki) qəbirdə şeytən bunlara toxunmuşdur. Onlar (həyatlarında) deyirdilər ki, riba da ticarət kimidir. Halbuki Allah Təala ticarəti halal, ribanı isə haram buyurmuşdur".

Mahiyyət etibarilə, riba nədir? Heç nə ilə təmin olunmayan bir maddi artıqlıq. İzafe dəyər nəzəriyyəsinə uyğun olaraq, təmin olunmayan belə qeyri-təbii artıqdıqlar iqtisadi tənəzzülün, müxtəlif kataklizmaların əsas səbəbkardır. Təsədüfi deyil ki, inkişaf etmiş ölkələrin mərkəzi bank sistemləri pragmatik yolla kreditləmə faizini artıq sifir həddinə yaxınlaşdırmışlar. Yəni hesab olunur ki, iqtisadi inkişafa, real sferalara investisiyalar o zaman yönəldilə bilər ki, maliyyə spe-

Gördüyümüz kimi, mübarək dinimiz yaxşı insanlarla iş birliyinə bu dərəcədə önəm verir. Mahiyyət etibarilə, yaxşı iş sahibləri, doğru yolun yolçuları toparlansa, birləşsə, birgə iş qurub cəmiyyətin faydasını da düşünsə, həmin cəmiyyətdə çox nəci bə bir durum, çox vücudi bir aheğ bərqərar olar.

Həzrət Zeynəb (s.ə) - İslamda kamil qadının rəmzidir

Xanım Zeynəbin (s.ə) mübarək mövludu günlərini yaşayırıq. Xanım Zeynəb (s.ə) İslam dininin qadına münasibətdə etdiyi inqilabın simvoludur. O məmləkətdə ki, qız uşaqlarını diri-diri torpağa basdırırdılar, qadın şərin mənbəyi kimi qəbul

kulyasiyaları alətləri, ilk növbədə - sələmçilik hesabına yaşamaq imkanları - heçə endirilmiş olsun. Bu halda cəmiyyətin inkişaf dinamikasından danışmaq olar. Əfsuslar olsun ki, mübarək dinimizin yüzillər öncə etdiyi tövsiyələrin əksəriyyətini müsəlman toplumu yalnız sonradan, digərlərin nailiyyətləri nümunəsində anlaya bilər.

Xeyir və yaxşılıq mənbəyi olan insanlarla iş qurun!

Dinimiz insanın necə şəxslərlə işbirliyi qurmasına da böyük önəm verir. Şər mənbəyi olan, ziyan gətirə biləcək insanlardan uzaq olmağı, xeyir və yaxşılıq ifadə edən fərdlərlə isə əksinə, işbirliyinə getməyi tövsiyə edir. İmam Cəfər Sadiqdən (ə) nəql edirlər: "Xeyir və yaxşılıqların yayılmasında və inkişafında bulunan kəslərdən savayı, digərləri ilə iş-güc və ünsiyyət qurmayın".

Yəni insan kiminləsə birlikdə iş quranda, sadəcə epizodik bir məsələyə qol qoymur, möhkəm, stabil münasibətlərə daxil olur, birlikdə ruzi qazanmaq kimi məsuliyətli işə girir. Və tərəf müqabilinin keyfiyyətləri burada böyük önəm təşkil edir. Çünki, burada səmimiyyət, qarşılıqlı inam, ədalətli iş bölgüsü olmasa, ən başlıcası - qazancın mənbəyi barədə fikir eyniliyi olmasa, məsələ çox pis şəkildə sonuclana bilər. İnsan bilməz ki, pulu haradan gəldi və haraya getdi, nə vaxt haqq-hesabına haram qarışdı.

İmam Museyi-Kazimdən (ə) nəql edirlər: "Həzrət Peyğəmbər (s) buyurardı ki, dörd şey insanın səadətindəndir (insanın xoşbəxt olmasının dörd xüsusiyyəti vardır) E. (Onlardan biri də) budur ki, onunla ünsiyyət edənlər, iş-gücün olanlar yaxşı əməl sahibi olsunlar".

edilirdi, ev əşyasına bərabər tutulurdu, qısa bir müddət ərzində İlahi nemət kimi təqdim edildi. Və İslamda qadının yerindən danışırlarkən, Kərbəla müsibətini yaşayan, zalımlara baş əyməyən, aqlaşığız məşəqqətlər qarşısında sınımayan, əksinə, zalım Yezid saraylarını titrədən bir xanım Zeynəb (s.ə) obrazı canlanır göz önündə. Xanım Zeynəb (s.ə) fenomenini tədqiq edərkən, burada çoxlu zəngin çaralar seçilir: valideynləri İmam Əli (ə) və Xanım Fatimənin (s.ə) layiqli davamçısı, Peyğəmbər (s) və Əhli-beytinə (ə) xas xüsusiyyətləri təcəssüm edən insan, qayğıkeş qız, ana, bacı, bibi, yenilməz həqiqət qarçısı - Xanımın (s.ə) böyük şəxsiyyətinin bütün cəhətlərini sadalamaq belə çətindir. Eyni zamanda, xanım Xeynəb (s.ə) estetikada inqilab edən bir insan kimi də tanınır. Lənətlük yezidlərin saraylarında səslənən İGör siz necə xar oldunuz" kimi sərəmələməsinə, "Mən (Kərbəla-da) gözəllikdən başqa bir şey görmədim!" deyərək, həqiqi gözəlliyin Allaha bağlılıqdan, Allah uğrunda ixlasla ən qiymətliyərdən belə keçməyə hazır olub, imtahanını verməkdən qaynaqlanmasını bildirmişdir. Allah Təala bizləri dünyaya və axirətdə xanım Zeynəbdən (s.ə) ayrı salmasın, inşaallah!

Allahım, bizləri gündəlik həyatımızda İlahi qayda-qanunları yaşadanlardan, halal ruzi qazanaraq, iblisin şərindən amanda olanlardan qərar ver!

Allahım, bizləri Həzrət Peyğəmbər (s) və Əhli-Beytinin (ə) layiqli davamçılarından, İmam Mehdi Sahib-əz-Zamanın zühurunun tezlaşdirənlərdən qərar ver!

Allahım, işğal altında olan torpaqların azad olunmasını, xəstələrin şəfa tapmasını, müşküllərin həll ediləsinə nəsihət et!

MÜSAVAT

Son səhifə

N 77 (6691) 14 aprel 2017

Qırıqları yox edən "ikinci dəri" yaradıldı

Alimlər insanları cavanlaşdırmaq üçün yeni krem icad ediblər. Polimərdən əldə edilən krem dəriyə sürüldə ikinci bir dəri kimi qoruyucu təbəqə təşkil edir. Alimlər qadınlara qarşı insan dərisini təqlid edən və dəri üzərində "ikinci bir dəri" təşkil edən krem yaradıb. Harvard Universiteti Tibb Fakültəsi və MIT araşdırmaçıları tərəfindən hazırlanan polimer krem üzə vurulandan sonra quruyub dəri üzərində elastik bir "ikinci dəri" yaradır. Laboratoriyada silikon və oksigen molekulları tətbiq olunaraq hazırlanan polisiloksan polimerdən hazırlanan krem qırıqan dəriyə toparlamaq və göz altındakı torbaları yox etmək üçün istifadə olunur. Krem kosmetika sahəsindəki istifadəsi ilə yanaşı, dermativ və sədəf xəstəlikləri, dəri narahatlıqlarının müalicəsində də tətbiq olunur. Bu zaman dərman birbaşa dəriyə verilir, onun qorunmasına da yardım edir. Krem suya davamlıdır və 24 saat xarab olmadan dərinin üstündə qala bilər.

Araşdırmaçılar hazırladıkları məhsulu könüllülər üzərində, xüsusən də göz altı torbacıqları, qol və ayaq hissələrində sınaqdan keçirdi və uğurlu nəticələr aldı. Kremin lazımlı icazəsi alınandan sonra yaxın illərdə bazara çıxarılaçağı gözlənilir.

İlanı 7 aya narkotikdən xilas ediblər

Avstraliyada iki metrlik pitonu narkotik aludəçiliyindən sağaldılar. Bu barədə "Northern Star" nəşri yazıb. Piton metamfetamin hazırlanan gizli laboratoriyada saxlanıb. Kimyəvi maddələr və havaya yayılan narkotik maddənin izləri pitonu narkomana çevirib. Polis basqından sonra sözügedən laboratoriyaya qapadılıb. İlanı isə Sidneydə yerləşən türmə kompleksinin ərazisindəki heyvanlar üçün mərkəzə yerləşdiriblər. Mərkəzin əməkdaşı İena Mitçella deyib ki, ilk vaxtlar ilan özünü çox narahat, aqressiv və təxmin edilməz şəkildə aparıb. Sakit davranan, asta sürünən, ləng hərəkət edən pitonlardan fərqli olaraq, o, fasiləsiz olaraq və cəld şəkildə sürünür-

rib. Pitonun narkotik asılılıqdan qurtulması üçün 7 ay lazım gəlib. Hazırda ona yeni sahib axtarılır.

17 yaşlı qızın qaribə xəstəliyi - qarnı daim quruldayır

Türkiyənin Mersin şəhərindəki Silifke bölgəsində 17 yaşında lisey şagirdinin qaribə xəstəliyi var. Türkiyənin "Sabah" qəzetinin xəbərinə görə, onun qarnı daim quruldayır. Nurgül Tu-

na adlı qız bu günə qədər 20 həkim və xəstəxana gəzə də, probleminə heç bir çarə tapılmayıb. Gənc qızı müayinə edən həkim Murad Soylu isə deyib ki, bu günə qədər heç vaxt belə bir hadisə ilə üzləşməyib. Bunun

çox nadir görülən xəstəlik olduğunu deyən həkimə görə, internetdə apardığı araşdırmalar Türkiyədə sözügedən xəstəliyə cəmi 3 nəfərin tutulduğunu göstərib. N.Tuna isə aşağıdakıları deyib: "Həkimlərin araşdırmasına baxmayaraq, bu xəstəliklə, eləcə də onun səbəb və nəticələri ilə bağlı hər hansı bir nəticə yoxdur. Ağrı və sızltı içindəyəm. Sanki içimdə biri tək atır. Özümü o cür hiss edirəm".

Təkadamlıq özəl sinifdə oxumaq üçün imtahan verməyi planlaşdıran Tuna deyib ki, bu problem ucbatından hətta imtahanlara da hazırlaşmağa bilmir: "Hazırda psixoloji müalicə alıram. Sosial həyatım qalmayıb. Fikrimi bir yere toplaya bilmirəm. Hər kəs məndən uzaqlaşır, qaçır. Yanına getdiyim həkimlərin hamısı mənə "sənin heç bir problemin yoxdur" deyirlər. Amma qarın qurultum keçmədi. Dövlət böyüklərimizdən, həkimlərimizdən kömək istəyirəm. Mənə kömək edin".

54 yaşındaki ana Zeynəb Tuna isə qızının bu vəziyyətinin dözülməz hala gəldiyini deyib. O, övladının sağlamlığı üçün əlindən gələni etməyə hazır olduğunu dedi.

QOÇ - Təxminən saat 14-ə qədər nəqliyyatla, eləcə də təhlükəli cihazlarla ehtiyatlı davranın ki, xəsarət almayasınız. Nəhərdən sonra isə sevindirici məqamlar mümkündür.

BUĞA - Günün ümumi mənzərəsi qənaətbəxş olsa da, bəzi vacib məsələlərdə həlledici qərarı özünü çıxarmalısınız. Xüsusən də günün ikinci yarısında uzaqgörənliyə ehtiyacınız olacaq.

ƏKİLLƏR - Bəxtinizə inana bilərsiniz. Belə ki, çoxsaylı məqamlarda olduğu kimi, bu gün də hansısa probleminiz gözləmədiyiniz halda həll olunacaq. Sevginizi məhdudlaşdırmayın.

XƏRÇƏNG - İxtiyarınızda olan bu təqvim qarşınızda böyük öhdəliklər qoyacaq. Yaxın həftə üçün görəcəyiniz işləri konkretləşdirin. Çalışın ki, çıxardığınız qərarlar ədalət prinsiplərinə söykəsin.

ŞİR - Bütün diqqətinizi ailə məsələlərinə, eləcə də tərəf-müqabilinizlə münasibətlərə yönəldin. Hər hansı mübahisə başağrınıza səbəb ola bilər. Yersiz hücumlarınızı dondurun.

QIZ - Şəxsi işlərinizdə əsaslı dönüş gözlənilir. Hətta ətraf mühitin ürəyinizcə olmaması da sizə mane olmayacaq. Aldığınız təkliflərdən imtina etməyə tələsməyin. Götür-qoy edin.

TƏRƏZİ - Maddi durumunuz müəyyən qədər dirçələ bilər. Bu şərtlə ki, büdcənizə işıq salan bütün instansiyalara üz tutasınız. Gün ərzində oturaq fəaliyyətdən uzaq olmanız məsləhətdir.

ƏQRƏB - Ulduzlar digər məsələlər haqqında şübhəyə, fəaliyyət sahəsində sizi böyük müvəffəqiyyətlər gözlədiyini bəyan edir. Odur ki, bu istiqamətdə istənilən təklifi qəbul etməyə dəyər.

OXATAN - Təzə xəbərlər yolunuzu gözləyir. Hətta yeni iş təklifləri alacağınız da mümkündür. Odur ki, işgüzar əlaqələrinizi dərinləşdirməlisiniz. Uzaq səfərləri hələlik təxirə salın.

OĞLAQ - Özünü çox da güvənməyin. Çünki mövcud durumunuz qürurlənməyə heç bir əsas vermir. Yaxşı olar ki, sadəlik nümayiş etdirəsiniz. Yaxınlarınızın çətinliyinə biganə yanaşmayın.

SÜTÖKƏN - Ailə-sevgi münasibətlərində müəyyən qanqaraçılığı müşahidə olunacaq. Bunun qarşısını almaq üçün proqnozunuz oxuyan kimi səbr nümayiş etdirməli, mübahisələrdən uzaq olmalısınız.

BALİQLAR - Bu füsunkar günlə layiqincə davransanız, yaxın perspektivlərinizdə parlaqlıq qazana bilərsiniz. Əsas vəzifəniz səhətinizi qorumaqdan ibarət olmalıdır. Mübahisələrdən yayın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

İki ədəd manqo 3.7 milyon dollara satılıb

Yaponiyada iki ədəd manqo 3.7 min dollara satılıb. Bu barədə lenta.ru saytı xəbər verib. Auksion ölkənin şimalında yerləşən Miyadzaki şəhərində keçirilib. Hər biri minimum 350 qram olan meyvənin özəlliyi onun yetişdirilmə tərzində və vitaminlərinin bolluğundadır. Bu meyvələri Fukuoka şəhərindəki bir univermağın sahibi alıb. O bildirib ki, bu meyvəni sahibi olduğu mağazanın vitrininə qoyub, alıcıların diqqətini cəlb etməyə çalışacaq. Yaponiyada bu cür auksionlar mütəmadi olaraq keçirilir. 2016-cı ilin mayında Sapporo şəhərində yobari sortundan olan iki yemiş rekord qiymətə, 16 min dollara satılıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARIFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYSAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-cü məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Nazim SABIROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.